Трибуна вільного українського слова за вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 190. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ВЕРЕСНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 10, 1953. No. 190. VOL. LXI.

ГОЛОВНИЙ СУДДЯ ВИНСОН НАГЛО ПОМЕР НА АТАКУ СЕРЦЯ

СМЕРТЬ ВИНСОНА ВИДВИГАЄ ЗНОВУ СКЛАДНУ ПРОБЛЕМУ РІВНОВАГИ У ВЕРХОВНОМУ СУДІ

Вашингтон. — У вівторок вранці несподівано помер в столиці головний суддя З'єдинених Держав, Фред М. Винсон, проживши 63 роки. Смерть наступила внаслідок атаки серця й зактуалізувала знову складну проблему рівноваги у Верховному Суді. Її повинен розв'язати особистий приятель Винсона, президент Айзенгавер, відповідним добором наступника покійного на пості головного судді. Існує можливість, що президент Айзенгавер наменує на цей пост теперішнього губернатора Каліфорнії, Ірля Воррена, який кілька днів тому повідомив, що не думає кандидувати знову на пост губернатора, який він займав впродовж трьох каденцій. Несподівана смерть Винсона викликала щиру жалобу в цілій країні. Президент Айзенгавер, який перебуває на вакаціях в Денвері, Колорадо, заповів свій хвилевий поворот до Вашингтону, щоб взяти участь в похоронах Винсона, що відбудеться в четвер пополудні у Вашингтонській катедрі, звідки тлінні останки покійного будуть перевезені та поховані в його родиннім місцевості Луїза в Кентокі. Покійний головний суддя був демократом і мав за собою велику кар'єру в суспільній службі та займав найрізнородніші пости в Конгресі і в уряді. Він був членом Палати Репрезентантів від 1938-го по 1937-го, з 1938-го по 1943-го суддею Апеляційного Суду. В уряді займав пости директора Бюра Господарської Стабілізації, федерального позичкового адміністратора та директора Бюра Воєнної Мобілізації. Після смерти президента Рузвелта був наменований секретарем скарбниці, а в жовтні 1946-го року президент Труман найменував його головним суддею З'єдинених Держав, і той пост він займав аж до своєї смерти. Хоч покійний був демократом і членом Демократичної партії, він загально вважався за „консерватиста", а його особиста філософія та наставлення допомагали йому вдержати потрібну рівновагу у Верховному Суді. Головний Суддя Винсон за час свого урядування виніс низку важливих рішень, м. і. в справі виконання вироку смерти над відомими атомовими шпигунами Розенбергами. Якщо президент Айзенгавер не наменує нового головного судді до 5 жовтня, то теперішній Верховний Суд, який складається з сімох демократів і одного республиканця, зберегеться під проводом свого старшого члена, судді Гюґа Л. Блека з Алабами. Між можливими кандидатами на місце покійного Винсона на пості головного судді називаються, крім губернатора Ворена, ще нюйоркського губернатора Томаса Е. Дюї, який кілька разів був республиканським кандидатом на президента, а в останніх виборах сильно підтримував кандидатуру президента Айзенгавера; Дж. МекКлоя, колишнього високого комісара в Німеччині, який, поруч з Доллесом, був найсеріознішим кандидатом на секретаря стейту; головного судді з Верховного Суду стейту Ню Джерзі, Артура Вандербілта; державного секретаря Джана Фостера Доллеса та деяких інших. Але все це є тільки здогади, бо досі ані президент Айзенгавер, ані ніхто з уряду ще не забрав у цій справі голосу.

Спілка Теслярів вертається до АФЛ

Вашингтон. — Братство Теслярів і Столярів повернулося назад до Американської Федерації Праці, з якої вона виступило було місяць тому. Це братство нараховує 800,000 членів і є другою щодо кількости членів спілкою, яка належить до АФЛ. Виступлення Спілки Теслярів і Столярів було спричинене тим, що АФЛ нібито не цікавилася справами своїх членів, коли укладала договори з КІО про неперетягування членів між цими двома робітничими організаціями. Вирішено, що Братство Теслярів і Столярів заплатить свою місячну вкладку до АФЛ в висоті 30 тисяч долярів і за той місяць, коли воно не було формальним членом АФЛ.

Стрілянина між поліцією й бандитами в Линколновому тунелі

Ню Йорк, Н. Й. — Два бандити напали на дім урядовця в Савт Оренджі, Н. Дж., але старенька бабуся і трирічна внучка зняли такий крик, що бандити поспішно втекли. Та поліція запримітила число їхнього авта і повідомила поліційні станиці, щоб при в'їзді до Ню Йорку їх затримали. При в'їзді до Линколнового тунелю один з бандитів стріляв до поліциста, що хотів був сконтролювати авто. Заалярмована поліція почала їх переслідувати. Під час перестрілки випущено 28 пострілів. Погоня відбувалася по-між автами подорожних, які гналися, щоб роблять зимки до кінофільму. При виході з тунелю поліції вдалося зловити бандитів, з яких один був важко поранений пострілом, а другий порізаний склом із задньої шиби авта. Зловити бандитів допоміг малий хлопчина, який запам'ятав число авта, що ним втікали бандити з Савт Оренджу.

Президент Айзенгавер про смерть Винсона

Денвер, Колор. — Президент Айзенгавер проголосив тридцятиденну жалобу після смерти головного судді Верховного Суду Фреда М. Винсона. Державні прапори спущені впродовж цього часу до половини щоглів на всіх державних установах у ЗДА і закордоном. Президент висловив свій сум по страті близького приятеля. Його заява звучить так: „Поділяю зворушення і сум народу з приводу передчасної смерти головного судді Винсона. Він був моїм приятелем довгі роки і державним мужем та правником, якого я направду подивляв". У своєму зверненні до народу президент підкеслює чистий характер Винсона, його розуміння людської душі, пошану до національної традиції та смілливість думки. В четвер президент Айзенгавер буде присутній на похороні Винсона у Вашингтоні, де вперше зустрінеться з бувшим президентом Труманом, який також вибирається до столиці.

Японський коронний принц прибув до ЗДА

Вашингтон. — Японський коронний принц Акігіто прибув до ЗДА на одномісячні відвідини. Акігіта, кандидат на найстарший у світі монарший престіл, — привітав на військовому летовищі державний секретар Джан Фостер Доллес, а почесна варта віддала йому військові почесті. Доллес вітав принца такими словами: „Ви, як коронний принц Японії і як наслідник старовинного трону, представляєте шляхетні традиції японського народу і одночасно надії та аспірації вої і енергійної демократії". Доллес підкреслив, що візита японського принца причиниться до кращого пізнання і порозуміння між обома народами Японії та ЗДА і скріпить дух традиційної приязни. Принц Акігіто у своїй відповіді Доллесові заявив: „Я приношу найкращі бажання мого народу для народу вашої демократії".

● **Комісія Цивільної Служби** подає до відома, що вона пускатиме праці для тих урядовців, яких з причин ощадности звільнено з адміністраційних становищ.

Важко очистити Нюйоркський порт від злочинців

Ню Йорк, Н. Й. — Генерал майор Едвард С. Розе від стейту Ню Джерзі і генерал лейтенант Джор П. Гейс, другий член комісії від стейту Ню Йорк обняли пости двостейтової комісії, яка має очистити нюйоркський порт від злочинних елементів. Генерал Розе заявив, що для того, щоб виконати цю працю на відсотків, потрібно буде 999 років. А проте обидва члени цієї комісії не дивляться безнадійно на ціль своєї праці. Вони відкривають бюра своєї комісії в долішній частині Манґгеттану і приймають урядовців, хоч не подають подробиць про свою працю. Тим часом серед портових вантажників заноситься на страйк, що мав би початися 1 жовтня, бо їхня спілка домагається, щоб власники портових підприємств платили по 25,000,000 долярів кожного року на допомогу безробітним, а власники підприємств жадають покарання тих робітників, які проводять незаконні страйки. Юнія Вантажників вислає окрему делегацію на річні збори АФЛ в Ст. Луїс (21 вересня), яка підтримає АФЛ не виключати вантажників із свого членства. АФЛ вирішила завісити Спілку Вантажників у членських правах, аж доки вона не позбудеться злочинних елементів.

НОВОПРИБУЛА УКРАЇНСЬКА ДІВЧИНА ВПАЛА ЖЕРТВОЮ СТРАШНОГО ЗЛОЧИНУ

Асторія, Н. Й. — Минулої неділі знайдено в кущах біля Джамейської затоки на Квінсі в Ню Йорку покалічений труп 12-літньої Юлії Бортник, дочки новоприбулих українських імігрантів Івана й Олени Бортник, родом з Бродів, Західня Україна, які мешкають тепер на Асторії. Дівчина вийшла з дому минулої п'ятниці пополудні купатися в недалекому басейні на Асторії. Сторож того басейну бачив її в товаристві іншої молодої дівчини та двох юнаків ще о год. 10-ій ввечорі, коли біля басейну пускали штучні вогні та відбувалися інші розваги імпрези. Розгідненого трупа дівчинки знайдено в неділю у відділеннях кільканадцять миль від того місця, де її бачили останній раз і поліція вважає, що труп був завезений туди автом. На шиї дівчинки знайдено сліди від пальців з чого поліція робить висновок, що дівчинку задушив напасник, коли вона ставила спротив його злочинним замірам. Поліція веде інтенсивне слідство. Ця страшна трагедія української дитини, яка ходила до публічної школи і була відома в місцевій громаді з церкви та виступів у місцевих українських імпрезах, глибоко схвилювала всю громаду. Батьки Юлії живуть при 42-ій вулиці в Асторії, батько працює водієм вантажного авта, а мати від деякого часу хворіє. Вони мають ще троє інших дітей: 13-літнього Богдана, 11-літню Олену і 2-літню Ірину.

АЛЬЯНТИ ЗАЖАДАЛИ ВІД КОМУНІСТІВ РОЗРАХУНКУ З 3,404 ПОЛОНЕНИХ

Мунсан, Корея. — Альянтські члени Корейської Військової Комісії Перемир'я зажадали офіційно від комуністів, щоб вони вирахувалися з поданого їм поіменного списку 3,404 альянтських полонених. Голова альянтської делегації в цій Комісії, ген. Брасі, заявив, що він уважає, що зазначені у списках альянтські військовики перебувають в руках комуністів. Між тими 3,404 полоненими є 944 американців, 2,410 південних корейців, 9 австралійців, 19 бриттів, 3 канадійці, 8 південних африканців, 3 бельгійці, 2 колюмбійці, 5 турків і 1 грек. Ген. Брасі заявив, що коли б навіть відрахувати від того числа 400 осіб, що як твердять комуністи відмовились вертатись додому, то всетаки залишаються ще три тисячі, про яких альянтам відомо, що вони перебувають по комуністичному боці. Альянти спираються при цьому на доказах, одержаних із зізнань поворотців з комуністичного полону, листів полонених до своякіх та проголошень, що їх в різні часи робили самі комуністи. Зате альянтські військові чинники в Корей були неприємно здивовані заявою американського державного секретаря Дж. Ф. Доллеса, що він, мовляв, нічого не знає про докази на те, що комуністи придержали когось з альянтських полонених. Військовики заявляють, що це може заохотити комуністів до викрутів, однак те, що Дж. Ф. Доллес не знає про такі докази, не означає, що вони не існують.

Тим часом продовжується акція перевозу полонених, що відмовились добровільно репатріюватись. Альянти перевозять щоденно по 2 тисячі тих полонених комуністичних китайців на суходіл, потім залізницею на знезброєну смугу в Кореї. Комуністи нічого ще не сказали, коли вони перевезуть під індійську опіку альянтських полонених, що відмовились вертатись додому.

Аденауер творить новий уряд

Бонн. — Д-р Гайнріх фон Брентано, дотеперішній речник німецьких християнських демократів в німецькому парляменті, повідомив пресу в імені канцлера Аденауера, що цей останній, зберігаючи за собою становище канцлера Німецької Республіки, не буде офіційним міністром закордонних справ. Запитаний, чи він, фон Брентано, є кандидатом на те становище, він відповів, що це не є виключене. З уваги на гостро заактуалізоване питання відбудови німецької армії, себто до її мільйона вояків, — велике значення матиме перший післявоєнний німецький міністер оборони. Стане ним, імовірно, Теодор Блянк, голова комісії військового планування, діяч робітничо-професійного руху, водночас військовик. Міністром закордонної торгівлі буде Франц Блюхер, а міністром преси й пропаганди Отто Ленц.

Канцлер Аденауер склав дуже важливу заяву у справі колишніх східньо-німецьких земель, що після другої світової війни відійшли до Польщі, як т. зв. „відзискані землі". Запитаний представником американської агенції „Асосієйтед Прес", чи він, Аденауер, розуміє під німецьким, що їх заповів визволити з-під совєтського ярма, також мешканців прилучених до Польщі провінцій, Аденауер заявив: „Коли Польща стане знову вільною, то це буде найдальше висунена на схід країна із західньою культурою. Німецька політика буде скерована на встановлення приязни з вільним польським урядом. Можливо, що можна буде погодитися на спільне правління, на кондомініюм, або може на певний режим під Об'єднаними Націями. В кожному разі, ця проблема не може стати причиною до війни..."

ПОЛК. ДОЛИНСЬКИЙ ОЧОЛЮЄ БРАТСТВО ДИВІЗІЙНИКІВ

Филаделфія. — Минулої суботи й неділі, 5 і 6-го вересня, тут відбувся 2-ий Крайовий Делегатський З'їзд Братства I-ої Української Дивізії УНАрмії, у висліді якого обрано нову Управу Братства з полк. Романом Долинським на чолі. З'їзд відбувся в приміщеннях Горожанського Клюбу і в ньому взяло участь кількадесят делегатів від 9 осередків. Порід відкрив дотеперішній голова Братства п. Орест Городиський, а проводила ним президія очолювана сот. Лісовським. Із звітів виходить, що в Братстві є зарестрованих понад 300 дивізійників, а деяка кількість ще не зареєструвалася. Впродовж звітового року Братство виявляло живу активність, головно в ділянці допомоги потребуючим товаришам та інвалідам, на допомогу яким вислано понад 1,500 долярів, як теж у видавничій та організаційній галузях. Під час зборів вшановано та відчитано низку привітів ген. Шандрук, ген. О. Загродський (від ОБВУА), д-р І. алан (від ЗУАДК) та інші. Доповідь на програмові теми виголосив Олег Лисяк. Під час з'їзду відбулася виставка дивізійних пам'яток (документи, знимки, преса, література і т. п.), як теж низка вдалих товариських імпрез.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗАВЗЯТУ БОРОТЬБУ ЗА МІСЦЯ В РАДІ БЕЗПЕКИ

ІНДІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОЮ КАНДИДАТУРУ; ЗДА ПІДТРИМУЮТЬ КАНДИДАТУРУ ТУРЕЧЧИНИ

Об'єднані Нації, Н. Й. — На найближчій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка почнеться в найближчий вівторок, 15-го вересня, заповідають завзяту боротьбу за кандидатуру на опорожнені місця в Раді Безпеки. Цього року вигасає в Раді Безпеки членство Пакістану, на місце якого початково кандидувала Індія, але тепер відкликала свою кандидатуру імовірно на те, щоб в той спосіб скріпити кандидатуру свого представника п-ню Лакшмі Пандіт, сестру індійського прем'єра, на голову Генеральної Асамблеї. Правдоподібно, що кандидатуру п-ні Пандіт підтримуватимуть ЗДА. З відступленням Індії від кандидатури до Ради Безпеки, місце Пакістану займе, правдоподібно без труду, інший член британської спільноти народів, Нова Зеляндія. Складніше виглядає справа з зайнятям східньо-европейського місця в Раді, яке в теперішній каденції посідає Греція, перемігши у виборах підсовєтську Білорусь. Совєти цілком певно намагатимуться дістати це місце, яке колись вже займала підсовєтська Україна, для одного із своїх сателітів, натомість З'єднені Держави вже наперед заповіли, що вони підтримуватимуть на це місце кандидатуру Туреччини. В минулих змаганнях за це місце совєтський представник обвинувачував Америку, що вона порушує „джентелменське порозуміння" з 1946-го року, на підставі якого те місце мало б завжди припадати вибранцеві Совєтського Союзу. В Раді Безпеки опорожнюється теж місце, яке досі займало Чіле і яке знову повинно б припасти одній з південно-американських країн. В поінформованих колах вважають, що те місце займе без труду Бразилія. Рада Безпеки складається з 11 членів, з того числа 5 постійних, що їх займають великодержави: ЗДА, Британія, Франція, Совєтський Союз і Китай, та шість виборних на два роки; з того, звичайно, одне місце для країн британської спільноти народів, одне для Західньої й одне для Східньої Европи та одне для Близького Сходу й два для Південної Америки. Крім боротьби за членство в Раді Безпеки, заповідається теж змагання за членство в інших Радах та агенціях цієї міжнародної організації. При цій нагоді завжди виявляються суттєві суперечності між поодинокими країнами та їх блоками.

Франція збентежена перемогою канцлера Аденауера

Париж. — Франція дуже збентежена факт, що Західня Німеччина дістала від німецького народу на 4 роки тривкий уряд з виразним політичним обличчям і програмою, бо це — недосяжний для Франції політичний ідеал. Заява канцлера Аденауера перед представником американської пресової агенції, що він певний, що до кінця цього року договір про европейську оборонну спільноту стане доконаним фактом, ставить Францію у дуже клопітне становище. Франція, як відомо, не тільки не внесла ще того пакту на ратифікацію до свого парляменту, але все ще є поділена у поглядах на самий принцип бодай частинної відбудови німецької армії та на участь і ролю німців у спільній европейській армії. Водночас Франція з усіх европейських держав є найбільш фінансово залежна від американської допомоги, з найгіршими фінансами та найхиткішими урядами, тоді як Німеччина виказує щораз могутніший промисл з щораз новими закордонними ринками збуту та дедалі кращим державним платничим балянсом. Проблема загострюється тим, що Франція мусить просити Америку дати їй додаткових 150 мільйонів долярів на війну в Індо - Китаї. Паризький кореспондент „Ню Йорк Таймс" Г. Каллендер пише вирзно, що всі ці факти сильно бентежать французькі політичні кола, свідомі своєї слабості в ситуації у порівнянні з Німеччиною.

Ведеться слідство проти Моссадека

Тегеран. — Вже третій день іде переслухування 72-літнього колишнього іранського прем'єра, д-ра Могаммеда Моссадека, заарештованого 20 серпня ц. р. під закидом державної зради, якої він доконав, арештуванням висланника шаха, що мав доручити письмо про димісію, та довівши до кривавої колотнечі на вулицях Тегерану з численними жертвами. Все ж невідомо ще, чи відбудеться проти Моссадека розправа і чи вона буде публічна, чи закрита, бо уряд рахується з численними прихильниками колишнього прем'єра і не хоче робити його в їх очах мучеником. Офіційно заперечено, начебто Моссадек твердив, що він є далі легальним прем'єром і тому він молляється піддатися суду нового правління.

Великий успіх Хору „Думка" в Торонто

У неділю 6 вересня відбувся в Торонто, Канада, концерт Хору „Думка" з Ню Йорку, записавши знову в свою історію черговий великий успіх. Заля „Вікторі", посмістю на 1,300 осіб, була вщерть переповнена й коло 500 осіб відійшло від каси без квитків. Хор був приявлений оплесками співні численні надатки. Від вернувся вже до Ню Йорку, де роботі останні приготування до свого найближчого виступу — у великій залі „Тавн Голл" в Ню Йорку в дні 26-го вересня ц. р.

ЗВУКИ УКРАЇНСЬКОЇ БАНДУРИ НАД ГОРАМИ КЕТСКИЛ

ДВІ УСПІШНІ ІМПРЕЗИ В СОЮЗІВЦІ З КІНЦЕМ МИНУЛОГО ТИЖНЯ

Минулої суботи, 5-го вересня, мелодійні звуки українських бандур прозвучали чи не вперше в історії над горами Кетскил, коли Ансамбль Бандуристів під проводом Степана Ганушевського дав концерт українських народних, стрілецьких і повстанських пісень в Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу при вступі в гори Кетскил біля Керґонксону. Концерт бандуристів відбувся в рямках щотижневих культурно-розвагових імпрез в тих оселі, яка, крім сонця, води, гір, лісу, комфортабельних приміщень, здорового й обільного харчу та всіх інших вакаційно-відпочинкових удогіднень, дає своїм гостям і відвідувачам всі можливі культурні розваги. Концерт бандуристів відбувся ввечорі у великому й акустичному вестибюлі Гостинниці, головно будинку Союзівки, й помістив понад 130 осіб з-поміж гостей та припадкових відвідувачів. На концерті були приявні теж і запрошені американські гості із сусідства, між ними один директор банку та десяток відвертніших бізнесменів. Усіх їх представив п. Данило Слободян, член управління Союзівки, знайомлячи їх загально й з українською бандурою, як українським національним інструментом. Короткі інформації про бандуру українською мовою подав ред. Лев Лепкий, керманич культурного й товариського життя в Союзівці. Ансамбль, в склад якого, крім керівника Степана Ганушевського, входять пп. Левицький, Ламдіка і Юркевич, виконав низку пісень, включно із сольовими виступами пп. Ганушевського й Юркевича та з дуетом Левицького й Юркевича. Американські гості з найбільшим одушевленням і признанням висловлювались про цей рід українського мистецтва, а публіка багато разів викликала бандуристів та домагалася наддатків.

Приблизно при такій самій участі публіки та з не меншим успіхом відбувся наступного дня, в неділю 6-го вересня, „Вечір пісні й слова", з виступами: концертового співака - баритона Михайла Мінського та відомих наших гумористів-фейлетоністів Івана Керницького й Миколи Понеділка. Мінському акомпаніювала на фортепіяні одна з гостей в Союзівці п-ні Анна Романо Сортіно, яка теж виконала два фортепіянові соля: композиції Брамса і Шопена. Мінський відспівав арію з опери „Кармен", дві українські та одну італійську пісню, викликуючи справжнє одушевлення серед публіки. Його, як і виступи Керницького та Понеділка, — довго та щиро оплескувала ентузіястична публіка.

Під час виступу бандуристів в суботу до приявних промовив коротко головний касир УНСоюзу п. Роман Слободян, пригадуючи американський День Праці і звертаючи увагу на те, серед яких обставин ми обходимо це свято на волі, і як гірко приходиться трудолюбивому українському народові в чужій неволі на рідній землі. Промовець висловив непохитну віру, що вже недалекий той час, коли й ввесь український нарід зможе вільно трудитись і користати з плодів свого труду у своїй вільній, суверенній і народоправній Українській Державі.

Публіка оваціями прийняла заввагу п. Слободяна, що на тому концерті вже був приявний д-р Л. Мишуга, який після недавньої важкої операції шлунку перебуває в Союзівці та поступово приходить до повного здоров'я. П. Слободян окремо представив приявного на концерті одного з найстарших наших піонерів п. Василя Калину, батька відомого діяча д-ра Володимира Калини.

В АМЕРИЦІ

● **У Шікаґо вибухнула** вселика пожежа в мешкальному великому домі на Стейт Стріт. Живцем згоріло 18 осіб, серед них 6 дітей.

● **Увечорі в середу** розпочинається святкування жидівського Нового Року. У зв'язку з тим, багато приватних підприємств обмежує свою діяльність, а вояки юдейського віросповідання одержують відпустки.

● **Майже десять років** проводиться розшуки нафтоподібних на Алясці. Виявлено багато пунктів, де є нафта, але тереневі і кліматичні обставини значно ускладнюють її видобування. На ці розшуки вже витрачено біля 50 мільйонів дол.

● **На списках страв** (меню) Центральної Ілінойської залізниці будуть видрукувані молитви для протестантських, католицьких і юдейських подорожних. Текст молитов буде мінятися кожного місяця.

● **Нюйоркський** адвокат Роберт Л. Картер заявив, що стейт Луїзіяна не дає рівних можливостей для студій у школах кольоровому населенню, бо стейтовий університет не хоче прийняти негра Янга Тюрода.

● **Президент Айзенгавер** отримає від президента Аргентини Перона фільм „Святочний День в Аргентині". Цей фільм доручить в Білому Домі посол ЗДА, що від'їжджає з Буенос Айресу до Вашингтону на нараді.

● **Прем'єр міністр Канади**, Л. Ст. Лоран задумує побувати в країнах Азії. У двотижневій подорожі, що відбудеться цієї зими, він обїде Індію, Пакістан і ще деякі азійські країни.

● **Дружина генерал-майора** Вільяма Ф. Діна полетить до Японії, щоб зустріти свого чоловіка, недавно звільненого з комуністичного полону, який знаходився як найвищий старшина інших американських старшин, які інших тюремних проблемах.

● **Секретар армії** Роберт Т. Стівенс заявив, що справу комуністичної агентури в армії він розглядає з сенатором Мек Карті, при чому додав, що не буде „вибілювати" винних.

В СВІТІ

● **28 держав, членів Об'єднаних Націй**, заявили свою участь в акції відбудови Кореї. Крім цього прилучилось до цієї акції 5 держав, що не належать до ОН, як Австрія, Італія, Швайцарія, В'єтнам і маленька Республіка Монако. Англія призначила на найближчий рік на фонд відбудови Кореї дол. 22,400,000.

● **Підчас летунського** показу в Англії, в якому взяв участь командир з'єднаних Невіл Дюк, що недавно встановив неофіційний рекорд швидкости на своєму „Ловці Яструбів", упав і розбився один реактивний. Пілот згинув, а пасажир ранений. З численних глядачів ніхто не потерпів.

● **В Австрії скасують** від 15 вересня ц. р. перепустки для громадян, які хочуть їхати до підсовєтської зони. Між трьома західніми зонами Австрії таких перепусток давно вже нема. Надалі тільки громадяни чотирьох окупаційних великодержав матимуть право порушатися між західньою і східньою зоною тільки за службовими виказками.

● **На вулиці міста Тунісу** в країні тієї самої назви, кинув араб застрілив прихильного французам шейха Абделя Рагмана Пагмуда. Юрба кинулася на вбивцю і важко його побила, поки поліція врятувала його й посадила у в'язницю.

● **Паризькі різники** уклали з урядом умову про зниження ціни на різане м'ясо. Це зниження заощадить — як вирахував уряд — 4-членній французькій родині 10.000 франків річно. — Подешевшають також цукор, ярина, риба, смалець, вовняні та мануфактурні вироби.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАША МОЛОДЬ

Навряд чи існує ще будь-яка інша проблема, якій кожна суспільність віддавала б стільки уваги, як вона віддає своїй молоді. Справа цілком зрозуміла, бож молодь, кажучи втертою фразою, це — майбутнє народу. Останні, відбуті й заповіджені імпрези нашої молоді, дають добру нагоду зупинитись бодай коротко й над складною проблемою нашої американсько-української молоді.

З кінцем минулого й з початком цього тижня відбула свою конвенцію Ліга Української Молоді Північної Америки, найстарша й найбільша на цьому терені організація молоді, в переважаючій частині тут народженої, яка має за собою вже 20 років існування та чималий дорібок у громадській праці. Майже виключно з рядів тієї Ліги вийшли всі ці, на жаль нечисленні, тут народжені одиниці, які займають сьогодні провідні становища в нашому загальногромадському житті. На конті Ліги записані найкращі наші культурні імпрези на цьому терені перед і після війни, включно з неперевершеними досі фестивалями „Гомін України". Ліга має теж і поважний видавничий дорібок, включно з останнім виданим нею твором: „Українське Мистецтво". Але головною заслугою Ліги треба вважати вдержання при українській свідомості молодих людей, які в інших обставинах навряд чи були б знали про Україну щонебудь більше поза її назвою.

Свої заслуги має теж і Католицька Ліга Української Молоді, паралельна організація з виразним релігійним характером. Вважаємо за помилку те, що ця Ліга в цьому році обрала собі на конвенцію той самий час, в якому вже традиційно відбувалися конвенції ЛУМПА. Досі між цими Лігами, як і Православною Лігою Молоді, не було нічого з того, що можна було б вважати за антагонізм чи нездорову конкуренцію. Навпаки, з їхнього співжиття й праці часто могли б собі брати приклад деякі організації й інституції старшого громадянства. Теж багато з членів ЛУМПА були членами в одній з конфесійних Ліг молоді. Некорисне враження з приводу того, що Католицька Ліга рішила в цьому році відбути конвенцію в тому самому часі, злагіднила дещо прочитана під час конвенції ЛУМПА привітальна телеграма з побажаннями успіхів від конвенції Католицької Ліги.

В тому самому часі відбувся в Ню Йорку 3-ій з черги з'їзд ОДУМ, Об'єднання Демократичної Української Молоді, що гуртує переважно новоприбулу наддніпрянську молодь, у Филаделфії мало свій з'їзд Братство Вояків 1-ої Української Дивізії Української Народної Армії, а на чергову неділю заповіджений Маніфестаційний Здвиг СУМА.

Багато можна б сказати на користь тієї молоді, тут народженої й новоприбулої, бо хоч кожна з них має свої питомені риски, проте всіх їх об'єднує лагідніша в тут народжених і гостріша в новоприбулих свідомість українського походження та бажання допомогти українській визвольній справі. І тому треба тільки привітати помітну серед тієї молоді тенденцію взаємного зближення й все тіснішої співпраці, що без сумніву вийшло б тільки на користь самій молоді й загальній українській справі. Здається, що коли б пощастило мати синтезу ідеалів і наставлень, свідомости, характерів і темпераментів, тоді ми мали б справжній ідеал нашої американсько-української молоді в наших питомих обставинах та з нашими спеціяльними завданнями.

Молодь має свої обов'язки, але й свої права — це стара правда. Їх має й наша молодь, яка в цьому відношенні напевно не є гірша від молоді всіх інших народів, натомість має багато прикмет, якими й вона сама й ми з нею можемо пишатись серед інших. Одначе можна б мати деякі застереження щодо відношення нашого старшого громадянства до своєї молоді, при чому маємо на думці різні наші угрупування та їх намагання доконче зробити з організацій молоді свої політичні чи будь-які інші „прибудівки". Звичайно, на здобутті для себе молоді мусить залежати й кожній громадській чи політичній групі, але цього не можна робити коштом самої молоді та її природного розвитку під кутом потреб цілої спільноти. Старше громадянство має велике поле до попису в тому, щоб конкурувати в допомозі молоді у її вихованні та праці, і це корисна та потрібна конкуренція. Натомість тільки шкоди може завдати конкуренція в тому, щоб робити молодь засобом будь-якої партійної політики.

З вдоволенням треба ствердити, що наша молодь виявляє відповідну відпорність на ці спроби збоку старших і цим дає доказ здорових основ свого розвитку та дозволяє на найкращі надії на майбутнє.

ПЕРЕМОГА РОЗУМУ В НІМЕЧЧИНІ

Тому ще вісім років ні один політичний діяч у Західньому Світі не цікавився політичним життям в Німеччині. Німеччина була тоді пусткою в буквальному й переносному значенні: це були руїни домів і руїна духа. Але так, як після 30-тилітньої війни в 17 сторіччі, після страшного знищення у наполеонівських війнах у перших десятиріччях 19 віку і після розгрому у першій світовій війні, так само й тепер Німеччина піднялась з упадку і відродилась, як отой леґендарний Фенікс із попелу. Вона втратила пребагаті провінції: шлезький вугільний басейн на користь поляків, найродючішу хліборобську землю, або забрану також поляками, або окуповану Совєтами і тому втрачену для німецького національного господарства, пребагаті копальні у Саксонії-Тюрінгії, віддані Совєтам легкою альянтською рукою, врешті басейн Саару, включений тільки у спільний для п'яти держав господарський „плян Шумана", але адміністраційно відділений від Німеччини. З округло 80 мільйонів населення в р. 1938 залишилось після другої світової війни лише 67 мільйонів. З того 17,300,000 перебуває в підсовєтській зоні. За переписом 1951 року у Західній Німеччині, поділеній все ще формально на три зони трьох західніх альянтів, живе 48,-117,000 людей, отже малощо більше, як половина з-перед 15 років. Але й отих 48 мільйонів на території, формально все ще окуповаиій західніми альянтами, створили за останніх вісім років таку фактичну й сильну державу, з таким могутнім промислом і такою здоровою валютою, що оця обрізана й обеззброєна Німеччина стала першорядним чинником міжнародної політики.

Правда, вона є таким чинником ще лише в пасивному розумінні, бо сама не є ще допущена до участи у розв'язуванні великих міжнародних проблем, як ось, напр., далеко-східньої. Але вона сама є найпершою міжнародною проблемою і всі знають, що без неї не можна вже рішати про її долю, так, як це робилося в Ялті чи Потсдамі. І тому Німеччина, завдяки свому геополітичному положенню і тугості та енерґії свого народу, стала нині дійсним ключем до світового миру, чи третьої світової війни. Очевидно, велику ролю відіграла тут коньюнктура: вона допомогла німцям віднскати силу, і на рахунок німецької зручности треба записати, що вони відразу зорієнтувались у наростаючому конфлікті „Схід-Захід" та вміли використати цей конфлікт для підбивання власної ціни. Міжнародна коньюнктура видвигнула Німеччину до висот найпершої міжнародної проблеми, а створили цю коньюнктуру однаково французи своєю повоєнною декаденцією, як і Совєти своєю розхристаністю в експлуатації Східньої Німеччини. Ось так наче автоматично Німеччина щораз більше висувалась вперед, як та скеля, що на ній можна б будувати новий протисовєтський европейський оборонний фронт. І тому Німеччина опинилась в центрі передусім американської уваги й американської опіки, що знову вміли використати німці.

Не дивота, що недільні парляментарні вибори, які відбулися в Німеччині, були подією, що приковувала до себе увагу ще задовго перед неділею 6-го вересня.

Рішалося в них дві концепції: або Західня Німеччина має включитись в оборонну систему Заходу, відбудувати найменше 50 військових дивізій і віддати їх під спільне командування військ НАТО, отже смертельно наразитись Совєтам, які в такому випадку нізащо не захочуть добровільно піти собі геть зі східньої частини Німеччини, — або — за ціну з'єднинення східньої і західньої частин — погодитись на совєтську вимогу „невтралізації". Канцлер Аденауер і разом з ним американська дипломатія твердять, що об'єднання Німеччини може прийти тільки тоді, коли німці будуть сильні і коли сильний буде весь Захід. Невтралізація — кажуть вони — це значить знесилення Німеччини, а внаслідку — видача її на поталу совєтській агресії, яка так довго підміновуватиме слабу обеззброєну, „невтральну" Німеччину комуністичними п'ятими колонами, поки вона впаде, як спілий овоч, в руки Совєтам. Противник Аденауера, соціял-демократ Еріх Олленгауер, вірний учень покійного Шумахера, вірить, що об'єднана Німеччина не піддасться комуністичному натискові. Нема сумніву, що його віра є відгуком віри чеських соціял-демократів, чи мадярських аграрників, які теж „вірили" в можливість співпраці з комуністами. Німецькі соціял-демократи ненавидять комуністів не менше, як християнські демократи Аденауера. Але їхня соціялістично-догматична цнотливість не дозволяє їм ставити західніх „імперіялістів" вище від „все таки марксистів" — большевиків і тому те їх соціялістичне доктринерство було і є водою на млин совєтській політиці у відношенні до Німеччини.

І тому так дуже важливим було перевірити, як думає і що думає німецький обиватель, чого хоче німецький нарід. Блискуча перемога 77-літнього канцлера Аденауера, спадок голосів соціял-демократів та повний розгром комуністів — це велика і радісна міжнародна подія. Вона зажурить угодовецькі французькі й англійські кола й додасть відваги Вашинґтонові продовжувати свою політику НАТО й европейського пакту безпеки. Після того, як в Італії впав Де Ґаспері і внутрішня констеляція у Франції зіштовхнула Шумана до ролі підсекретаря закордонних справ, упадок Аденауера був би дійсно катастрофою, як про це висловився в останній пресовій конференції державний секретар ЗДА Дж. Ф. Доллес. Перемога Аденауера є перемогою німецького здорового розуму. І це — страшна поразка для Совєтів. З цього погляду це добра новина і для всіх українців.

Микола Кокольський

НА ШКІЛЬНОМУ ПОРОЗІ

Скінчилося вакаційне дозвілля і дітвора готується засісти на шкільних лавах до праці. Не занедбує свого діла й Учительська Громада, підготовляючись до праці в шкільній ділянці, на курсах українознавства. Ця підготова цим разом більш інтенсивна: адже крім дотеперішніх шістьох кляс приходять ще кляси вищого українознавства для старшої молоді. А це вимагає поважної застанови над навчальними плянами.

Давніше, коли життя було менше складне, й завдання школи було простіше. Школа мала дати дітям деяку суму найконечнішого знання. Питанням виховання дітвори вона менше цікавилася полишаючи його в руках батьків. Та сьогоднішнє життя відійшло далеко від колишніх, примітивних форм, й ускладнилося так, що батьки вже не всилі нести весь тягар виховання своїх дітей. І звідти вийшла потреба перекинути частину цього тягару на школу, та перетворити її на навчально-виховну інституцію.

Отже навчальні програми сьогоднішньої школи не тільки визначають науковий матеріял, який нормально розвинена дитина в певному віці повинна засвоїти. Їх завдання далеко ширше: вони мають дати певний напрям вихованню молодої людини. В науковому матеріялі повинні бути певні ідеологічні вартості, які промовляють до молодої душі і формують її, відповідно до намірів та цілей тих чинників, що керують вихованням. В тоталітарнім державнім устрою цілі виховання визначає держава. Нацистична Німеччина плекала почуття вищости ґерманської раси, „покликаної панувати над світом", Польща впоювала ідею „державно-громадського виховання" для доконання „історичної місії" на Сході, себто реституції держави Ягайлонів, а большевицька Росія начиняє свою молодь мішаниною московського комунізму, примітивного матеріялізму та безхребетного раболіпства. Ясна річ, що в умовинах поневолення молодій людині важко задержати духову рівновагу, і тому зрозуміло, що чужинецькі ідеології впливали неґативно й на нашу молодь. Слабші одиниці заломлювалися, а сильніші ставали на неприступні, крайні позиції, вважаючи, що „чим гірше, тим ліпше".

Війна змела дві ворожі сили з нашої землі. На жаль, залишилась третя, найгірша і найбільш небезпечна для майбутнього української нації — залишився большевизм. Большевицький наступ не обмежується до певних ділянок нашого національного життя. Навпаки, він ведеться рівночасно на цілість того життя, на всі його прояви. Ведеться безперервно і послідовно, за заздалегідь підготованими плянами. Особливо небезпечний наступ московського большевизму для юних душ, відданих у руки большевицьких педагогів. Пропаґандою безбожництва викорінюють вони з молодої душі моральну опору, яку дають їй Господні закони. Світле минуле нації вони деформують у кривому дзеркалі, а економічне поневолення вільної української людини прибирають у блискучі фрази „прогресивного, комуністичного господарства". Сили, що протиставляться цьому походові, сьогодні ще є і ще вони діють. Тільки в нерівній боротьбі на довшу мету з перфідним, жорстоким і безпощадним ворогом вони вичерпуються і відпорність нації слабне. Молода душа, позбавлена твердої, моральної опори, позбавлена української ідеї, помалу викривляється на большевицький зразок. І якраз в тім найбільша небезпека для майбутнього нації.

І ось тут стає перед нами, що живемо на вільній землі, велике завдання: передати молодому поколінню українську ідею в її кришталевій чистоті. До цього великого завдання зобов'язує нас і природний і Божий закон. Зобов'язує нас всіх, без уваги на те, чи ми зачисляємо себе до давньої чи до нової еміґрації, без уваги на те, в якій країні ми народилися та якою мовою говоримо. Бо у всіх нас є одна духовість, виплекана рідною культурою, на протязі довгих сотень літ нашої історії. Виконання цього завдання — це буде наш ідеологічний вклад в побудову майбутньої Української Держави.

Тільки ж для багатьох із нас українська ідея починається і кінчається на патріотичних панахидах, маніфестаціях, в резолюціях та деклямаціях про любов до неньки — України. Все це є тільки святковий одяг, солом'яний вогонь, який може навіть запалити юну душу на деякий час. Але цього замало, щоб в молодій душі українська ідея набрала ясних і чітких форм, щоб горіла невгасним вогнем ціле життя. Доконати це можна тільки шляхом плянового, систематичного виховання, яке в нинішніх часах може повести єдино школа.

На рідній землі виростає дитина в рідному оточенні, і вже це саме, просто підсвідомо, виховує дитину та формує її духовість. Виховує дитину чарівна краса тієї землі, виховують звичаї й обичаї, обряди й традиції, виховує рідне мистецтво. Завдання школи в тому, щоб поширити та поглибити цей накинений самим життям, духовий матеріял, та викристалізувати в юній душі українську ідею. Натомість в наших теперішніх умовинах справа виховання куди тяжча та більше відповідальна. Наші діти рідної землі не знають. У розсіяні всихає слабкий духовий зв'язок між дитиною і рідним пнем, а вислід: по двох-трьох роках вона забуває рідну мову і відпадає від того пня. Отже завдання рідної школи у тих обставинах полягає в тому, щоб створити міцний

(Закінчення на стор. 3)

СПОЛУКА ОКЕАНІВ НА ПІВДЕНЬ ВІД ПАНАМИ

Загроза Панамського каналу на випадок війни стає менше жахливою в світлі подій, про які повідомлено з кінцем серпня з країн Латинської Америки.

Насамперед сповістили газети, що новий уряд в республіці Колюмбії, який прийшов до влади внаслідок військового перевороту під керівництвом ген. Ґустава Рохас Пініллі в першій половині червня поточного року, вплинув на заспокоєння умів у цій країні, що безпосередньо сусідує на півночі з Панамою, на сході з Венесуелею, на півдні з Бразилією, Перу й Еквадором. Пініля постарався за признання свого уряду Конституційним Зібрання, і це надає йому вигляду правовости й тривкости. Хоч Пініля заявляє, що він — консерватист, він має підтримку лібералів і в такий спосіб зменшує небезпеку виступлення проти нього інших консервативних фракцій. Це виявляється в тому, що підпільна боротьба проти уряду скінчилася, а провідники бунтарських частин вислали своїх послів на переговори з новим президентом в справі замирення.

Майже водночас з цією вісткою оприлюднено, що фльота З'єдинених Держав співпрацює з колюмбійською фльотою в справі закладення трьох морських баз на ріці Мета, у віддалі сотень миль від океану. Крім стратегічних цілей, ці бази відкриють торговельне сполучення між велетенськими колюмбійськими рівнинами відомими під назвою Лянос. Тому, що ріка Мета, це — допли великої ріки Оріноко, яка впадає в Атлантійський океан, переходячи через сусідню Венесуелю, республіка Колюмбія мусить жити дружно з цим сусідом, хоч на підставі міжнародного права торгівля на сплавних ріках забезпечена без окремих договорів. Рівнина Лянос дуже мало заселена й тому треба сподіватися, що туди примандрує значна кількість людей, які шукатимуть заробітку на експорті природних багатств країни. У якій мірі бази на ріці Мета будуть використані для військових цілей, якщо колюмбійська фльота матиме доступ до Атлантійського океану, очевидно, це буде вирішене окремим військовим договором між обидвома сусідніми країнами. Колюмбія — єдина південно-американська держава, яка вислала свої військові кораблі на допомогу Південній Кореї у війні проти комуністів. Тому вона сподівається, що ЗДА відступлять їй деякі свої давніше збудовані кораблі для взаємної оборони, подібно, як минулого року відступили кораблі іншим південно-американським країнам, а саме Арґентині, Бразилії й Чіле.

Третя, мабуть найважливіша вістка, є звідомлення про успішні переговори між Бразилією й Перу, які закінчилися 24 серпня підписанням п'ятьох договорів, що скріплюють торговельні й економічні зв'язки між обома країнами. Підписання договорів відбулося в Ріо де Жанейро у приявності президентів цих держав. Коли президент Перу повернувся до своєї столиці Ліма, населення вітало його, наче переможця. Це вказує, яку вагу обидві країни прив'язують до цих договорів. Один договір передбачає створення спільної комісії для вивчення способів посилення бразилійсько-перувіянської торгівлі, другий вимагає вивчення способів для експлюатації природних ресурсів, а третій містить постанови про створення вільних портів над рікою Амазонкою по обидвох боках спільного перувіянсько - бразилійського кордону для перевозу продуктів обох країн і для поширення сплавности самої Амазонки.

Мабуть, найважливішим є третій договір, який кладе натиск на розбудову области Амазонки. Порти над Амазонкою, Іквітос в Перу і Манаос в Бразилії, мають стати базами для вільного перевантажування продуктів обох країн з метою сполучити береги Тихого океану з берегами Атлантійського океану, при чому важливу ролю має виконувати тут повітроплавство.

Обидва президенти публічно проголосили зміцнення дружніх зв'язків між своїми державами, заявляючи, що ні одна з них не має територіяльних або політичних посягань і що обидві присвятять свої зусилля для плекання демократичних ідеалів.

Всі ці згадані альянси стануть відтепер предметом пильних спостережень не тільки в Південній Америці, але й в цілому світі, бо вони тісно зв'язані з добросусідською політикою З'єдинених Держав Північної Америки саме в часі, коли Совєти роблять усі можливі зусилля, щоб встановити свою базу в Західній півкулі. Цією базою мала бути, покищо, центрально-американська республіка Ґватемаля, де недавно обраний просовєтський уряд вивласнив законтрактовані посілості північно-американської спілки торгівлі овочами, внаслідок чого загострилися дипломатичні взаємини між Новою Ґватемалею й Вашинґтоном.

Наступного дня після підписання бразилійсько-перувіянських договорів, аґенція Юнайтед Прес повідомила з Денверу, де перебуває на вакаціях президент Айзенгавер, що президент З'єдинених Держав зустрінеться з президентом Мехіка 19 жовтня над рікою Ріо Ґранде для відкриття греблі Вірла, побудованої спільним коштом обох країн у віддалі 75 миль від Ларедо, в Тексасі, для оживлення долини в долішнім бігу цієї ріки. При цій нагоді обидва президенти виголосять відповідні промови, а президент ЗДА виголосить окремо ще дві промови під час своєї поїздки на південь. Що обидві країни плянують тіснішу дружбу на майбутнє, про це відомо здавна. Якого роду ця дружба має бути, це може бути виявлене під час зустрічі президентів. Що ця дружба змагає до того, щоб перешкодити Совєтам поширювати нафтовидобування в Америці, про це нема сумніву.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

Лев Ясінчук

ШКІЛЬНА ОСВІТА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(8)

В половині серпня 1919 р., коли прийшли денікінці і відмовили коштів на шкільництво, то на заклик Українського Товариства Шкільної Освіти в Києві прийшли з видатною допомогою Українська Кооперація, учительські спілки, різні установи та приватні особи. Тим чином був урятований найбільший здобуток українського народу за часів революції.

Всі приватні школи в Галичині удержувані за Австрії з такою великою наснагою, перебірає українська держава на своє удержання враз з тими біля 500 школами, що їх створило було австрійське військове командування на північно-західніх українських землях. Робудовувалися щораз нові школи, дарма, що вчительського персоналу не вистачало, а воєнні дії припиняли а то й нівечили запал і заходи.

Відроджена державність впала, але залишила в серцях народу ніколи не гаснуче бажання — відновити свою школу.

Завдяки великій енерґії української еміґрації, що появилася в перебудованій після-версайській Европі, українська наука й шкільна освіта найшли частинно інше пристановище. (Про це буде дальше).

Під новою Польщею

У польській політиці треба відрізнити два етапи: один, це політика до часу визнання Галичини Антантою за Польщею, себто до 14. березня 1923 р., а другий етап — після тієї дати. В першому періоді польська влада в урядових писаних публікаціях, терпіла українську школу, щоб передчасно не відкрити перед Антантою своїх замірів, що були зовсім протилежні до голошених гасел: „рівні з рівними", чи „за нашу й вашу свободу". Після прилучення Галичини 1923 року пішла Польща цілою парою на основне знищення українського шкільництва на всіх українських землях під Польщею, але одночасно намагається не допустити приватних заходів у тій ділянці.

Коли б навіть не врахувати тих 1500 українських шкіл, що їх залишила Західна й Придніпрянська Україна на українських північно-західніх землях, ані приватних шкіл у Галичині, то від самої Австрії після її упадку, одержала Польща у спадщині крім польських (за урядовими джерелами) — 2496 українських народніх шкіл, 8 гімназій та 8 утраквістичних вчительських семінарій.

В 1921/22 шкільному році польська урядова статистика, складена в польській і французькій мові (отже — напевно для Антанти!) виказує зріст народніх шкіл у Галичині, а саме — польських 4205, зріст 1140, українських 2505, отже також зріст на ... 9. Але це фальш: В 1920 р. виказувала та сама статистика 428 т. зв. утраквістичних шкіл, а в новішій статистиці їх нема. Де поділися? Їх заряховано за українські й на те конто можна було таке число українських шкіл перед самими очима Антанти зліквідувати. Отож нема зросту українських шкіл на 9, тільки зменшення на 428. Українських народніх шкіл могло тоді бути в дійсності щонайбільше 2077. Гімназій було ще 8 (на 70 польських), хоч гімназії у Стриї й Тернополі не були самостійні школи, тільки українські відділи при польських гімназіях тих міст. Що правда — дві вчительські семінарії для українців добавили; але що вийшло з того після 14. березня 1923! Української фахової школи не було тоді на українських землях ані одної, хоч польських було 1922 р. 36 з 6328 учнями, в цьому 390 українців. Очевидно, що ця кількість українських шкіл навіть приблизно не заспокоювала українських культурних потреб, тимбільше, що 601,054 українських дітей у самій Галичині остали поза початковою школою.

Якже Польща дозволила на дві вчительські семінарії? Тож поляки видали ще за Австрії красвий закон в Галичині з 1897 р., на основі якого в Галичині могли бути тільки утраквістичні семінарії. А нова Польща базувалася зразу на австрійських законах щодо Галичини. Було це так: польська семінарійна молодь під впливом польського „народового" шалу й не без підбехтання старших — в 1919 р. збунтувалася; просто заявила, що не буде вчитися разом з „русінамі". Тому, що українських семінарій не могло бути, то існувало в той час у Львові аж п'ять українських семінарійних курсів, такий був наплив молоді. Тоді польський уряд стягає всі ті курси разом, добавляє українських студентів зо збунтованої семінарії і творить з тієї збиранини не повноцінну школу, але українські коедукаційні курси. Навчання всіх предметів відбувалося в українській мові. Одночасно видає декрет, що нова семінарія може мати тільки найбільше по два відділи, з найбільшим числом учнів на відділ — 40. Так маса українських дітей мусіла піти додому. Точно те саме сталося й з другою семінарією в Перемишлі

Ледве засохло чорнило на рішенні Антанти з 14. березня 1923 р., як 20. березня того ж року галицька шкільна влада ліквідує семінарію у Львові по одній клясі щороку. Іншим семінаріям, навіть приватним видає того ж року наказ — ввести навчання історії, географії та науки про сучасну Польщу — по-польськи, а в три місяці пізніше наказує — по-польськи викладати ще педагогіку, психологію, історію виховання й науку про дитину. Урядова мова тих шкіл має бути польська. Так отже 8 мільйонів українців під Польщею не мали ані одної вчительської семінарії, бо з перемиською зробили зовсім так само, як з львівською. Не зважаючи на те, що від вересня 1923 р. існували ще нерозв'язані вищі роки львівської учительської семінарії, 23. серпня 1923 р. міністерство наказало українську школу вправ при тій семінарії закрити від 1. вересня того ж року. Можна би неознайомленому подумати, що на новоорганізований перший рік (вже польський), прийнято певно поважне число українських питомців. Відповідь: На два відділи тієї кляси прийнято двох українців.

Від тієї нещасної дати число українських народніх шкіл з кожним роком спадало й вже 1930 р. зісталось на всіх тих землях, включно з тими 1500 від української державности, 139; гімназій — 5 (бо 3 розв'язали), а фахової школи й так не було ані одної. Про масові переноси українських учителів на захід, у корінну Польщу, про замкнення вступу на вчительські посади новим кандидатам, про масове звільнювання зо служби рухливіших учителів, про шкільні підручники й наказаного духа в школі, про витривалу й послідовну, але зовсім безуспішну боротьбу українських батьків за школу на основі вже таки польського закону з 1924 р. нічого й згадувати.

Коли громадянство, зорганізоване в товаристві „Рідна Школа" у Львові почало творити своїм коштом і то на законних основах свої приватні школи, то уряд і ціле польське громадянство ставив такі перешкоди, що зрозуміле обурення народу, що виявилося в убивстві шкільного польського куратора Собінського. Скільки народу перенесло арешти, тюрму, виселення з прикордонної полоси (що сягала 100 кілометрів у глибину!), то й на війні не буває більших страт. А коли настала в 1930 р. безславна польська „пацифікація" українців, то при знущаннях, грабежах і руйнуванні приватного майна й суспільного українського майна, навіть у Львові знищили бомбою будинок приватної української школи ім. князя Льва!

ШЛЯХ МОЛОДІ

"THE YOUTH'S WAY"
Publication of
THE UKRAINIAN AMERICAN YOUTH ASSOCIATION, INC.
ВИДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВИПУСК
Адреса для листів:
P. O. Box 211, Cooper Station
New York 3, N. Y.

Оркестра Осередку СУМА в Боффало. Дириґент оркестри п. А. Кравчук

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕ! Ти на еміграції мусиш піти в авангарді визвольної боротьби, як в ньому йде молодь на Землях. Ти мусиш цілком віддати себе інтересам Воюючої України і бути готовою на кожний її поклик, щоб стати поруч друзів, що із зброєю в руках борються за визволення народу, за щастя, радість і творчу працю української молоді в Українській Державі. Ти мусиш бути високо організованою і активною, мусиш постійно сталити свою ідейність та невпинно підносити свій рівень загального і фахового знання та політичної вироблености. Своє перебування серед інших народів широко використати для того, щоб навчитися всього, що в них доброго й корисного, щоб засвоїти собі їхній досвід праці у всіх галузях життя і державного будівництва. Але пильно зберігай себе перед розкладовими впливами, які розхитували б твою ідейність та підривали моральну стійкість.

(Із звернення Воюючої України 1950 р.).

Ч. 5. НЬЮ-ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10. ВЕРЕСНЯ 1953. Vol. 5.

12-13 ВЕРЕСНЯ ДРУГИЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ СУМА!

ВОЛЯ УКРАЇНІ — НАША МЕТА!

Під таким гаслом у днях 12 і 13 вересня цього року відбудеться Другий Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг СУМА. Як і минулорічний, він матиме подвійну мету: з одного боку сумівська молодь з різних Осередків покаже свої осяги у внутрішній діяльності, як українські народні танці, інсценізації, деклямації, співи, спорт, а з другого проголосить політичні позиції, які Спілка Української Молоді Америки вважає одним з найактуальніших на сьогоднішній день.

Стисло вони є такі:

ЗАДЕМОНСТРУВАТИ духову єдність української молоді, об'єднаної в СУМ'і, з поневоленим українським народом в його боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу;

ЗАМАНІФЕСТУВАТИ безкомпромісову поставу української молоді в боротьбі з комунізмом — ворогом свободи та суверенности всіх народів;

ЗАЯВИТИ про підтримку резолюції ч. 58, що її вніс до Палати Репрезентантів конґресмен Лоренс Смит у справі нав'язання безпосередніх дипломатичних взаємин між ЗДА та Українською і Білоруською ССР;

ЗАПРОТЕСТУВАТИ проти дій „Американського Комітету Визволення від Большевизму", який морально підтримує російських імперіялістів на еміграції, в чиїх інтересах є дальше поневолення Росією неросійських народів;

ВИСЛОВИТИ солідарність української молоді з населенням Східньої Німеччини й Чехословаччини, яке вийшло на бій з російським окупантом, щоб ще й ще раз переконати світ про марні сподівання на мир з Москвою;

ЗВЕРНУТИСЯ до Уряду ЗДА з проханням вплинути на перегляд справи трьох молодих українців, Миколи Литвина, Романа Гнипи та РоманаЦипери, засуджених у Німеччині в 1952 році американським судом на сім років тюрми. Вони караються за оборону чести Української Нації!

Перший Здвиг СУМА привітав був особисто телеграмою теперішній Президент Двайт Айзенгавер, який висловив у ній свої симпатії до визвольної боротьби Українського Народу. Другий Здвиг, як заплановано, вишле Президентові побажання, щоб він почав здійснювати на практиці „динамічну політику" супроти Москви, про яку говорив у своїх передвиборчих промовах.

КОМАНДА ЗДВИГУ

Для технічного переведення Другого Всеамериканського Маніфестаційного Здвигу СУМА Головна Управа покликала Команду Здвигу в такому складі:

Комендант — Ів. Миронович.

Заступник (обозний) — Яр. Петрик.

Секретар — М. Яремко.

Команда Здвигу в свою чергу кооптувала до команди цілий ряд сумівців для допоміжних робіт з Осередків нюйоркської Метрополітальної округи.

Відділ Інформації
Г. У. СУМА

Бог і Батьківщина!

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

: влаштовує :

в днях 12. і 13. вересня 1953 року в українському селі —
UKRAINIAN VILLAGE, R. F. D. No. 3, NEW BRUNSWICK, N. J.

ДРУГИЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ
ЗДВИГ

ПІД ГАСЛОМ

ВОЛЯ УКРАЇНІ — НАША МЕТА!

ЦІЛЛЮ МАНІФЕСТАЦІЙНОГО ЗДВИГУ Є:

ЗАДЕМОНСТРУВАТИ духову єдність української молоді об'єднаної в СУМ-і, з поневоленим українським народом в його боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу;

ЗАМАНІФЕСТУВАТИ безкомпромісову поставу української молоді в боротьбі з комунізмом — ворогом національної і соціяльної свободи та суверенности всіх народів;

ЗАЯВИТИ про підтримку резолюції ч. 58, що її вніс до Палати Репрезентантів конґресмен Лоренс Смит в справі нав'язання безпосередніх дипльоматичних взаємин між ЗДА та Українською й Білоруською ССР.

ЗАПРОТЕСТУВАТИ проти дій „Американського Комітету Визволення від Большевизму", який морально й матеріяльно підтримує російських імперіялістів на еміграції, в чиїх інтересах є дальше поневолення Росією неросійських народів;

ВИСЛОВИТИ солідарність української молоді з населенням Східньої Німеччини й Чехословаччини, яке вийшло на бій з російським окупантом, щоб ще і ще раз переконати світ про марні його сподівання на мир з Москвою;

ЗВЕРНУТИСЬ до Уряду ЗДА з проханням вплинути на перегляд справи трьох молодих українців, Миколи Литвина, Романа Гнипи й Романа Ціпери, засуджених у Німеччині у 1952 році американським судом на сім років тюрми. Вони караються за оборону чести Української Нації!

● ЗАПРОШУЄМО НА ЗДВИГ ВСЮ УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ І СТАРШЕ ГРОМАДЯНСТВО! ●

В ПРОГРАМІ ЗДВИГУ:

Полева Служба Божа.

Художня самодіяльність Осередків СУМА: хорові виступи, інсценізації, українські народні танки, музичні точки у виконанні музичних гуртів, спортові змагання і т. п.

У Маніфестаційній частині, політична промова, схвалення резолюцій та дефіляда сумівців перед трибуною.

На Здвиг прибуде духова оркестра Осередку СУМА в Боффало (30-ть осіб), **яка звеличуватиме дефіляду у маніфестаційній частині.**

●

Кращі виступи з художньої самодіяльности та спорту будуть відзначені спеціяльними нагородами.

●

Увечорі в суботу і в неділю ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА з танцями на танцювальнім майдані. До танців приграватимуть **оркестри Гірняка і Босого.**

●

На місці Здвигу обіди, холодні й гарячі перекуски та різні напої в кількох буфетах. За невелику оплату для жінок і дітей забезпечений нічліг. Чоловіки будуть приміщені в шатрах. — Площа радіофікована.

●

ПАРКУВАННЯ АВТОМАШИН на місці Здвигу!
ВСТУП НА ПЛОЩУ ЗДВИГУ 1 ДОЛЯР.

●

Недільна радіопрограма Петра Мельника 13. вересня ц.р., з радіостанції WHOM від 7:30 до 8:00 год. ранку буде присвячена Другому Здвигові.

ДОЇЗД ДО МІСЦЯ ЗДВИГУ З НЬЮ-ЙОРКУ:
UKRAINIAN VILLAGE, Cedar Grove Road, R. F. D. No. 3, NEW BRUNSWICK, N. J.

Потягом: Pennsylvania R. R. to New Brunswick, N. J. Central R. R. to Bound Brook, N. J. — **Bus No. 60** Canal Road from New Brunswick and Bound Brook to Cedar Grove Road. — **Автом:** Holland Tunnel Route No. 29 to Bound Brook, cross Bridge to South Bound Brook. Turn left on Canal Road 2 miles to Cedar Grove Road.— **Від Залізничної станції Баунд Брук автобусом за вказівками Команди Здвигу.**

Нью-Йорк, серпень 1953.

ГОЛОВНА УПРАВА СУМА.

Голова Г. У. СУМА
С. Вожаківський

ПЕРЕД ЧЕТВЕРТИМ З'ЇЗДОМ СУМА

Живемо й працюємо у вільній демократичній Америці, де є всі можливості розгорнути якнайширшу виховну й політичну діяльність Спілки Української Молоді.

І в цих умовинах сумівська організація накреслила широку програму праці. Передусім — це виховні, культурно-освітні й політичні завдання.

Молодь, згуртована в СУМА, живе спільними інтересами зі своїм народом, який, спливаючи кров'ю, бореться з московсько - большевицьким окупантом.

В дружній співпраці зі старшим поколінням, сумівська молодь докладає всіх зусиль, щоб ширити правду серед американського народу про уярмлену Україну, і співпрацює з американською молоддю, у боротьбі з спільним ворогом російсько - комуністичним імперіялізмом.

Щоб еміґраційна молодь могла найактивніше допомогти Краєві, треба насамперед поглиблювати знання з українознавства в усіх його ділянках. Лише це прищепить і ствердить в душі молоді зрозуміння єдиноправильної визвольної концепції, яка відповідає сьогоднішнім обставинам: вибороти Українську Самостійну Соборну Державу можна тільки через національно - визвольну революцію власними силами народу. Бо лише маючи власні зорганізовані й згуртовані сили, можна здобути рівноправних партнерів у боротьбі зі спільним ворогом — Москвою.

Ставлячи вимогу опанування українознавства, ми ніяк не іґнорували конечної потреби опанувати культурні надбання З'єдинених Держав Америки, в яких живемо. Вимога Воюючої України підкреслює: „Своє перебування серед інших народів широко використати для того, щоб навчитися всього, що в них доброго й корисного, щоб засвоїти їхній досвід у всіх галузях життя і державного будівництва".

В історії американського державного будівництва є багато повчального для українців, тому наша молодь мусить черпати знання з американської й західньо - европейської скарбниці культури та цивілізації.

В останній каденції Головна Управа СУМА перевела такі акції на зовнішньому відтинку:

Пікетування нарад ОН з нагоди відзначення в Росії та окупованих нею країнах 35-х роковин т. зв. Жовтневої революції. Ця акція була відмінною від тих акцій, що їх провадили представники інших поневолених народів і також українці. Сумівська акція звернула на себе увагу не лише членів ОН, а й майже цілого світу. Тож було нечуване ще в існуванні міжнародньої організації ОН, щоб сторонні особи перервали роботу її комісій на дві години. Про цю акцію довідався світ негайно по її закінченні через радіовисильню „Голос Америки". Делеґати ОН, а в тому числі й совєтські одержали на руки: „Звернення української молоді до ОН", брошуру „Злочин Москви у Вінниці", та інші матеріяли в англійській мові. Роздано було до 5,000 летючок. У пікетуванні взяли участь члени Головної Управи і Осередки в Ню Йорку, Нюарку, Джерзі Ситі. Відбувалось воно під гаслами: „Росіяни! Припиніть русифікувати Україну! Припиніть винищування українського народу!", „Двадцять мільйонів українців знищила червона Москва!", „Об'єднані Нації! Чи довго ще радитиме з московськими тиранами?" — такі й багато інших незавуальованих кличів викривали справжню суть комуністичного імперіялізму. Варт зазначити, що сумівською акцією зацікавилися також і дослідники карного права. На сторінках нюйоркського німецького щоденника „Штадс Цайтунґ та Геральд" з 2 січня 1952 р. написав д-р С. Бляйберґ статтю під назвою „Який закон зостосовується при переступах, заподіяних в осідку Об'єднаних Націй". Автор цієї статті писав, що осідок ОН має спеціяльний рід екстериторіяльности, де знаходить місце застосування міжнародного карного права, якого нині ще немає. Цим питанням займалася й українська публіцистика. Так, здавалося б, маловажна сумівська акція дала притоку науковому світові застановитися над прецеденсом українців, що поруч з Воюючою Україною змагаються за Українську Державу.

З приходом до влади республіканської партії в ЗДА сталися відповідні зміни в представництві ЗДА в Об'єднаних Націях. Головна Управа вважала за потрібне дати голові делеґації ЗДА в ОН п. Генрі Лоджеві відповідні матеріяли про історію імперіялістичної політики Москви, а також документи, що стверджують злочинність комуністичної диктатури і боротьбу проти цієї диктатури українського народу. Пан Лодж, відповідаючи Головній Управі, писав: „... Ваші матеріяли одержав, дуже вдячний. Ці документи використаю в своїй праці". Головна Управа одержала також подяку за вислані матеріяли про Україну від найпоширенішого в Америці шкільного журналу „Курен Евентс", який писав про „200 мільйонів росіян", зараховуючи до цього числа всі неросійські народи, поневолені Росією.

Надіслано відкритого листа до фільмової компанії „Похід Часу" у зв'язку з тим, що ця компанія, демонструючи в Ню Йорку інформативний телевізійний фільм під назвою „Український народ, що є проблемою Кремлю" — від початку й до кінця подала фальшиве висвітлення української справи. У листі було написано: „Нам, українській молоді, просто не вірилось, що в свободолюбній Америці російські імперіялісти так зухвало й так безсоромно використовують пропаґандивні засоби вільної землі Вашинґтона, щоб при їх допомозі понижувати український народ, який був поневолений царською, а тепер комуністичною Росією..."

Широко проведена була акція в справі підтримки резолюції конґресмена Лоренса Г. Сміта та сенатора Александра Сміта про нав'язання між ЗДА і совєтськими республіками Україною та Білоруссю дипломатичних відносин. В тій справі всі Осередки дістали від ГУ інструкції надіслати відповідні листи до сенаторів та конґресменів своїх стейтів. Зокрема ГУ вислала листи до 12 конґресменів і сенаторів — членів підкомісії Закордонних Справ. Від усіх цих американських політичних діячів одержано відповіді, в яких вони запевняють, що з усією активністю підтримують цю резолюцію. З огляду на обмеженість місця подамо лише витяги з листів: Сенатор О. Сміт пише: „Запевняю Вас, що коли резолюція буде розглядатися в Сенаті, то я буду за предложенням Вашої організації..."; конґресмен, член Комісії Закордонної Політики, п. К. Джевінс: „Я оцінюю погляди Вашої організації і завжди матиму на увазі їх, коли ця справа буде розбиратись..."; член цієї ж Комісії Ф. Д. Рузвелт: „Будьте певні, що цю справу я буду трактувати надзвичайно уважно аж до часу, поки вона не осягне свого успішного висновку; голова конґресової Підкомісії Закордонної Політики, п. Чіперфілд: „Ви можете бути певні, що Ваші коментарі й рекомендації будуть з великою увагою розглянені"; конґресмен В. Ґвін: „Я вважаю, що за всяку ціну треба нав'язати братерство з народами українським і білоруським".

Для ширшого розвитку зовнішньої діяльности Головна Управа СУМА звернула окрему увагу на вивчення американських та національних молодечих організацій. Ухвалено старатися увійти в членство ЯКУ — філії Світової Асамблеї Молоді і для цього внесено заяву до центральної організації Молодь Всіх Націй. Праця на тому терені обмежується до виміни літературою та листування.

Провадиться кореспонденція з такими організаціями: Комон Коз, Рада Жидівських Молодечих Організацій, Американська Жидівська Антикомуністична Ліґа, Республіканська Молодь, Закордонна Політична Асоціяція, Асоціяція Вивчення Проблем Комунізму, видавнича спілка „Джай Дей Компані", Суспільна Рада, Американський Природничий Музей, Ню Йоркська Публічна Бібліотека, „Голос Америки", редакція журналу у Вашинґтоні „Петсайндер", а також з проф. Бірнгемом, проф. Корнелом, студентами в Кореї та Фінляндії і ін.

Брошуру „Злочин Москви у Вінниці" вислано до таких країн в Азії: В'єтнам, Індокитай, Філіппіни, Британська Ґвінея, Пакістан, а також до Швеції та Ірляндії.

Цього року особливо активізувались російські еміґрантські групи і, спираючись на допомогу Американського Комітету Визволення Народів Росії (АКВНР), спробували зламати єдиний український самостійницький фронт. Зокрема унрадівські кола почали відбувати авдієнції в АКВНР, в зв'язку з чим розгорілись дебати на засіданнях УКК. Представник СУМА в УКК склав письмову заяву в імені Головної Управи, в якій зроблено застереження щодо тих українських організацій, які порушують засади політичної суверенности у визвольній українській політиці. Перша Конференція Голів Осередків СУМА у своєму рішенні зайняла цілком виразне становище щодо КЦАБ'у, створеного Американським Комітетом для Визволення Народів Росії. Це рішення було надруковане в українській пресі й розіслане дотичним установам. В становищі Конференції недвозначно було сказано, що АКВНР є установою антидемократичною, яка провадить підривну роботу супроти українських визвольних сил на еміґрації і рівночасно підтримує так званих українців - федералістів. СУМА, як українська молодеча організація, протестує проти недемократичних поступувань АКВНР і протестуватиме так довго, аж поки він не зречеться своїх намірів підпорядкувати інтереси поневолених червоною Росією народів інтересам російського імперіялізму.

З метою наблизитися до членства і дати можливу допомогу в його праці обслідувано такі Осередки: Ню Йорк, Пассейк, Філядельфія, Чікаґо (ім. Крут, ім. Богуна, ім. Павлушкова), Нюарк, Трентон, Боффало, Джерзі Сіті, Йонкерс, Джанставн, Гартфорд, Сіракюз, Востон, Честер. Детальне ознайомлення з умовами праці Осередків дало Головній Управі картину організаційного стану, можливостей праці та скоординованих дій поміж близько розташованими клітинами. Наслідком цього обслідування скликано в Ню Йорку і Чікаґо Конференцію Голів Осередків, культурно - освітніх, жіночих та юнацьких референтів. Ця конференція мала характер інструктивно - настановчий та політичний. Велику увагу приділено питанню культурно - виховної роботи, розгортанню праці Юної СУМА, роботі серед жіноцтва, організаційній внутрішній праці, праці назовні й спортовій ділянці.

Головна Управа подала на цих конференціях на затвердження бюджет на 1953 рік, що становив 68,000 долярів і схвалений був одноголосно.

Перша конференція референтів та виховників Юної СУМА розкрила нову ділянку праці серед юнацтва. Це — робота з дітьми в віці від 6 до 17 років. Конференція стала цінним вкладом у затісненні взаємовідносин між Головною Управою та Осередками.

Сумівська молодь своєю участю в громадсько - політичному житті американських українців так високо себе зарекомендувала, що жадна акція політичного чи громадського характеру не обминає Осередків. Сумівці беруть активну участь в діяльності УККА та його філій, жертвенно допомагають залишенцям в Европі. На Народній Фонд самі лише сумівці внесли біля 10,000 долярів та зібрали серед громадянства 9,000 дол. Це узгляднено збоку Централі УКК, яка на прохання Головної Управи, виділила 400 долярів з Народного Фонду на літні табори ЮСУМА.

Сумівці приймають живу участь у відзначенні 20-річчя штучно створеного Москвою голоду в Україні, організуючи і беручи участь в маніфестаціях, що саме тепер відбуваються по містах Америки. Понад 150 членів СУМА в однострях взяли участь в зустрічі українців Америки й Канади, що відбулася в Торонті з нагоди 700-ліття заснування Львова. Представники Г. У. СУМА брали участь в нарадах Молодечих Організацій в Ніяґара Фальс, у висліді чого постала Рада Молоді Північної Америки.

Велику політично - виховну роботу Осередки провадять у місцях свого осідку, організуючи власними силами академії, різного роду імпрези та забави з участю старшого громадянства. Слід підкреслити добре скоординовану працю Осередків в: Джерзі Сіті, Ню Йорку, Пассейку і Йонкерсі, які створили спільний комітет для переведення концертів, громадсько - політичних акцій та ін. Силами цих Осередків вже проведено посвячення прапорів, концерти в Ню Джерзі, Нюарку та Пассейку, які пройшли з великим матеріяльним і моральним успіхами. Таку форму співпраці Осередків варто поширити на весь терен Америки. В цьому році також співпрацювали з успіхом такі Осередки: Чікаґо, Боффало, Клівленд, Рочестер і Сіракюз. Їхній досвід треба всіляко популяризувати і стимулювати.

Під теперішній час в СУМА працюють: 18 драматичних гуртків, 13 танцювальних груп, 17 спортових гуртків, 6 мішаних хорів, 6 музичних гуртків, 3 декляматорські гуртки, 3 співочі жіночі квартети, 2 шахових гуртки, 9 бібліотек з 3,118 книжками ,4 українознавчі гуртки. Про мистецькі виступи сумівських гуртків не раз з похвалою писала українська й американська преса.

Пресовим органом Головної Управи є журнал „Крила", що розходиться не лише в ЗДА, але й в Канаді. Частина накладу цього журналу виси-

(Закінчення на стор. 4-тій)

Титульна сторінка Фотоальбому СУМА, що незабаром появиться друком, роботи проф. П. Холодного. У фотоальбомі понад 300 фотосвітлин та ілюстрацій з діяльности СУМ'у у ЗДА. Формат альбому 12×16 цалів, сторінок 48.

Привіт Учасникам Маніфестаційного Здвигу!

Керівник ЮСУМА Головної Управи
І. Кобаса

СУМІВСЬКА ЗМІНА

12 грудня 1952 року Головна Управа СУМА на пропозицію керівника юнацтва затвердила Головну Раду Юного СУМА в складі:

Іван Кобаса — голова, Марія Калинець — секретар, Володимир Кульчицький — виховно - вишкільний керівник, Іван Юшкевич — організаційний керівник та Василь Росяк — завідуючий архівом та виховно - вишкільними матеріялами.

Головна Рада застала в терені три Відділи: в Чікаґо, Ню Йорку та в Клівленді, а в Пасейку ланку юнаків.

Отже перед Г. Р. стояло велике завдання, а саме організування Відділів юних сумівців при Осередках СУМА. В тій цілі відбуто понад 15 поїздок, а в днях 28 лютого та 1 березня відбулася Перша конференція керівників та виховників ЮСУМА. В конференції взяло участь понад 35 присутніх, які після двохденних нарад ухвалили цілий ряд постанов щодо внутрішньої роботи в ЮСУМА.

Після конференції праця в ЮСУМА набрала ширшого розмаху. Посилилась праця в Шікаґо, Клівленді й Ню Йорку. Зорганізовано Відділи в Пассейку, Гартфорді, Філядельфії, Нюарку, Байоні, Джонставні й Картерет та ланки при осередках Балтимор, Боффало, Чікаґо (ім. Крут), Дітройті й Трентоні. В стадії організації клітини Юного СУМА в Перт Амбой, Рочестері та Пітсбурзі. В роботу Юної СУМА впроваджено вишкіл та різні прогульки до зоопарків, музеїв, юнаки включились в роботу Осередків та беруть участь в різних імпрезах. Між іншим нюйоркські юнаки під час сумівської демонстрації в Об'єднаних Націях роздавали летючки по кінотеатрах міста.

Деякі Відділи ЮСУМА власними силами підготували концерти, академії. Нюйоркський Відділ підготовив Шевченківське свято, академію в честь Героїв Базару, вечір св. Миколая, Різдво-Ялинку і свято моря.

В Осередку Чікаґо ім. Павлушкова юнаки дали свят-Миколаївський вечір та підготовили п'єсу „Коли сонце сходить".

Відділ в Байоні влаштував Свято Матері.

В Клівленді відбуто академію в честь Героїв, де було поставлено інсценізацію „Героям". Юнаки також виступали в академії, яка була присвячена сл. пам'яті С. Петлюрі та Є. Коновальцеві. Ця академія була влаштована Комітетом Українських Злучених Організацій м. Клівленду. Також юні сумівці в своїх одностроях брали участь в маніфестації з приводу 20-річчя голоду в Україні.

В Пассейку юнаки дали концерт в день посвячення сумівського прапору. Ставили інсценізацію „Теремок", а також виступав юнацький хор.

При кількох Відділах створено спортові гуртки: в Нюарку дружина пінґ-понґ, в Ню Йорку гурток шахістів, в Чікаґо при Осередку ім. Павлушкова дружина відбиванки, а крім цього, щосуботи юнаки сходяться на спільну руханку та купаються в басейні, який відпустила нашим юнакам УМСА. Найкраще справа юного СУМА стоїть в Клівленді. Там є дружина копаного м'яча, дві відбиванкові дружини (юнаків і юначок), стук-пук, та пороблено заходи зорганізувати шаховий гурток.

В дні 13 червня ц. р. силами юнацьких Відділів, Головна Рада влаштувала в Ню Йорку у Стойвезсий Гайскул „Показ самодіяльного мистецтва". В концерті взяли участь юнаки з Пассейку, Нюарку, Гартфорду і Ню Йорку.

Всі юнаки, які брали участь в концерті дістали в нагороду від Г. Р. ЮСУМА українські книжки. Перед концертом для дітей і батьків відбулося прийняття, яке підготовив нюйоркський Осередок. Прийняття й концерт були сфільмовані СУМ-Фільмом.

В час вакацій ц. р. ЮСУМА влаштував юнацькі табори (однотижневий в Клівленді), комaндантом якого був Ярослав Кужіль — уповноважений Головної Ради на Західню частину ЗДА. До складу команди цього табору також входили Степан Дзюба та Володимир Кметь.

За час клівлендського табору було прочитано 28 лекцій та гутірок на різні теми.

Лекціями провадили проф. В. Радзикевич (укр. мова та укр. література), інж. Тарасюк (географія України), ред. Ємець (історія СУМУ і СВУ), п. Завадівський (картографія і теренознавство), п. Добрянський (перша поміч), друг Головка (історія України), п. Присяжний (збереження себе на чужині), п. Р. Винницький (виховання і самовиховання), отець декан Берек (релігія). проф. Голембйовський, Яцишин (вправи), п. Бущак (наші державні прапори) В. Кметь (впоряд), п. Бурий (партизантські ходи). В таборі, крім старших юнаків, була три дні ланка юначок „Черемош".

Хор юних сумівців з Осередку СУМА в Пассайку під час виступу в Ньо-Йорку 13 червня ц. р. на вечорі самодіяльного мистецтва.

На закінчення табору ,яке відзначено молебеном, відбувся мистецький виступ юнаків. Після промови отця Берека юні сумівці отримали нагороди за здачу ними іспитів.

В мистецькій частині найкращою точкою були вільноручні вправи, що їх виконали юнаки під звуки сумівської оркестри з Осередку в Клівленді.

В Глен Спей в оселі Українського Робітничого Союзу був улаштований двотижневий юнацький табір від 1 серпня до 16 серпня. Комaндантом цього табору був Ізидор Рицар. До команди входили Теодор Боднар і пані Алла Нещадименко. Мед. сестрою була пані Олександра Рицар. Вишкіл в цьому таборі провадився силами каманди. В цьому таборі зродились дві юносумівські пісні.

При кінці першого тижня таборування, в суботу було влаштовано ,сумівські вогні". Вони почалися біля прапору та сумівської емблеми, яку самі юнаки виложили із камінчиків. Після слова Голови Г. У. СУМА С. Вожаківського юнаки й юначки разом із горіючими смолоскипами подались на таборову поляну, де було також переведено юнацькі іспити. Іспитова комісія в складі проф. С. Вожаківського, пані Олі Бобровської та одного представника від Оселі Робітничого Союзу признали 13-ти юнакам перший ступінь юнацьких іспитів. Після здачі іспитів представник від гостей Оселі роздав юнакам, що витримали іспити, дарунки.

При кінці другого тижня здало перший ступінь юнацьких іспитів, також п'ять юначок.

Для влаштування відпочинкових таборів, Головна Управа СУМА отримала від Українського Конґресового Комітету 400 долярів, від церкви св. Юра 25 долярів та від п. Стасюка 50 долярів. Гроші, які ми отримали від УКК, витрачено на закуп спортового приладдя до табору, оплати харчів для виховників та деяких дітей бідніших родичів. Гроші п. П. Стасюка (м'ясара із Ню Йорку) пішли тільки на оплату дітей, яких родичі через матеріяльну неспроможність не мали змоги заплатити за їх перебування в таборі.

ПЕРЕД ЧЕТВЕРТИМ З'ЇЗДОМ СУМА

(Закінчення зі стор. 3.)

лається також до Англії, Німеччини, Австралії, Параґваю, Арґентіни. З усіх цих країн редакція одержує численні відгуки, в яких відзначується, що українська молодь на еміґрації не мала до цього часу журналу на такому високому рівні як „Крила".

Вже приготовлено до друку фотоальбом з життя СУМА, який буде виданий в наступному місяці. Цілий ряд інших заплянованих видань не було видруковано в зв'язку з тим, що сумівці вирішили вкласти великі кошти для допомоги компанії „Дніпро" в придбанні власної друкарні. На цю ціль зібрано 10,000 долярів. Фільм з Першого Здвигу СУМА вже готовий і буде висвітлений на IV Зїзді.

Осередок ім. Павлушкова в Чікаґо видає на цикльостилі журнал „Січ". Крім цього деякі Осередки видають стінні часописи. Зокрема заслуговує на увагу стінний часопис, що його випускає Осередок ЮСУМА в Ню Йорку.

В цьому році Юній СУМА Головна Управа приділяла особливу увагу. Створено було Головну Раду СУМА, яка керувала роботою юнацьких відділів. Докладно про її діяльність подано в статті „Сумівська зміна".

У плянах виховної праці Головної Управи надавала великого значення плеканню народніх звичаїв і традицій. Осередки влаштовували вечори Андрія, Маланки, спільно впоряджали Святий Вечір, Свячене.

Головна Управа, дбаючи про піднесення матеріяльного рівня сумівського членства, спонукувала його до набуття фахових знань. Протягом цього року сумівці набули таких фахів: шоферського — 38, токарів по металу — 21, фрезерувальників — 13, гарячої обробки металу — 9, кравецтва — 29. У високих американських школах навчається до 150 сумівців (каледжі та університети).

Осередок СУМА в Гартфорді зорганізував майстерню дерев'яних виробів, в якій працює 8 сумівців, а крім того створив власну кооперативну крамницю. Осередок ім. Павлушкова в Чікаґо зорганізував переплетню книжок, де оправляється книжки з власної бібліотеки. В друкарні „Дніпро" також відкриваються можливості для затруднення кількох сумівців.

Для допомоги залишенцям-сумівцям в Европі Головна Управа перевела збірку по Осередках, у висліді якої зібрано 921 фунт одягу, а також значну кількість харчів. Крім того вислано матеріяльну допомогу засудженим в справі Гулая українцям Миколі Литвинові, Романові Гнипі та Р. Ципері.

Спілка Української Молоді Америки, що на своєму прапорі несе гасло „Бог і Батьківщина", користає в усій своїй діяльності з духової опіки українських Церков. Зокрема належиться признання духовному опікунові греко - католицької молоді вcч. о. Петрові Мельничукові за його батьківське піклування сумівською молоддю.

Переведення II Всеамериканського Маніфестаційного Здвигу СУМА буде звітом сумівської молоді перед українським громадянством в Америці.

По зрушенню юно-сумівської роботи дається відчути брак виховників. Г. Рада в скорому часі плянує переводити курси по підготовці таких людей з-поміж членів СУМА.

Щоб допомогти в праці на місцях керівникам ЮСУМА Головна Рада видрукувала „напрямні виховно - вишкільної праці ЮСУМА", а тепер на прохання Г. Р. проф. Є. Жарський пише книжку „Підручник ігор та забав", яка буде призначена для сумівського юнацтва.

УСПІХ ЗДВИГУ СУМА В КАНАДІ

4-5 липня в Торонті, Онт., відбувся III-ій Крайовий Здвиг Спілки Української Молоді в Канаді.

Першого дня, в суботу 4 липня, в великій, виповненій публікою, залі Ітон Авдиторіюм в Торонті відбувся показ художньої самодіяльности СУМ, що пройшов з великим мистецьким успіхом. В його програму входили: збірна рецитація „Звернення Воюючої України до української молоді на чужині" — у виконанні членів Осередку СУМ в Торонті, доповідь проф. Зенона Сагана, Боффало, на тему „Значення українського народнього мистецтва у вихованні української молоді на чужині", а далі, виступи хорів і балетних гуртків поодиноких осередків СУМ'у.

Чоловічий хор Осередку СУМ в Торонті — „Прометей", під керівництвом З. Гнопка, зустрів майже рівновартного конкурента в чоловічому хорі Осередку СУМ в Монтреалі — „Трембіта", під керуванням проф. Р. Нагребецького. Мішаний хор „Трембіта" з Монтреалю можна би порівняти хіба з мішаним хором Осередку СУМ'у в Вініпеґу, під дириґентурою Василя Кардаша. Балет Осередку СУМ в Монтреалі під керівництвом балетмайстра Віктора Гладуна виявився найсильнішим і найкращим. Вишколюваний А. Шведом балетний гурток Осередку СУМ в Торонті виступив з успіхом, цим разом під проводом д. Щурика. Знаменитою парою танцюристів були — Яр. Заварихін і Христя Христич з Віндзору. Імпонуюче враження зробив збірний хор всіх Осередків СУМ під дир. проф. Р. Нагребецького. — Можна загально сказати, що всі точки були дуже добре підготовані і гаряче оплескувані захопленою публікою.

Офіційна частина Здвигу відбулася в неділю 5 липня на фармі пп. Гуменюків за Торонтом. О год. 2-ій пополудні піднесено національний прапор, при цьому духова оркестра Осередку СУМА з Боффало, під керівництвом п. Андрія Кравчука відіграла український національний гимн. В офіційній частині взяло участь біля 300 сумівців і сумівок в одностроях. По промові Голови КК. СУМ д. В. Кушмелина, відчитано привітання від ЦК СУМ та Владик обидвох українських Церков, а далі склали СУМ-ові усні привітання — сумівський капелян о. Бенеш, голова ГУ. ЛВУ д-р Р. Малащук, голова Кр.-Комітету СВУ проф. Марченко і кандидат на посла до домініяльного парляменту в Оттаві — сотн. Св. Фроляк. Дефіляда сумівських відділів пройшла дуже добре, дякуючи оркестрі СУМ з Боффало. Після того 3 тисячі глядачів побачили танці балетних груп Осередків СУМ'у з Торонта, Віндзору, Лондону і Гемилтону, та зокрема виступи танцюристів Яр. Заварихіна і Христі Христич.

Цьогорічний Здвиг СУМ в Канаді увінчався повним успіхом і напевно залишив у всіх учасників гарні враження.

[illegible] Св.

УКРАЇНКИ І УКРАЇНЦІ!

Своєю участю на Здвизі Спілки Української Молоді Ви додасте їй сили та бажання для дальшої праці на добро України.

Прибувайте масово на Здвиг. Молодь на Вас чекає!

ПРО ФІЛЬМ „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, ЩО Є ПРОБЛЕМОЮ КРЕМЛЯ"

В журналі Спілки Української Молоді Америки „Крила" за травень місяць ц. р. був надрукований лист Головної Управи до Кампанії інформативних фільмів „Похід Часу".

В листі скритиковано телевізійну передачу цієї компанії під назвою „Український Народ, що є проблемою Кремля", яка була спрепарована на користь червоних і білих російських імперіялістів. До листа Головна Управа залучила цілий ряд інформативних матеріялів в англійській мові, про Україну, а між ними й альбом „Графіка в бункрах УПА" Видавництва „Пролог". Щойно через три місяці Компанія ,Похід Часу" відповіла на цей лист, згадуючи в ньому лише про отримання альбому та про його зворот, хоч Головна Управа вислала альбом, як дарунок. В перекладі лист від Компанії „Похід Часу" звучить так:

Панове:

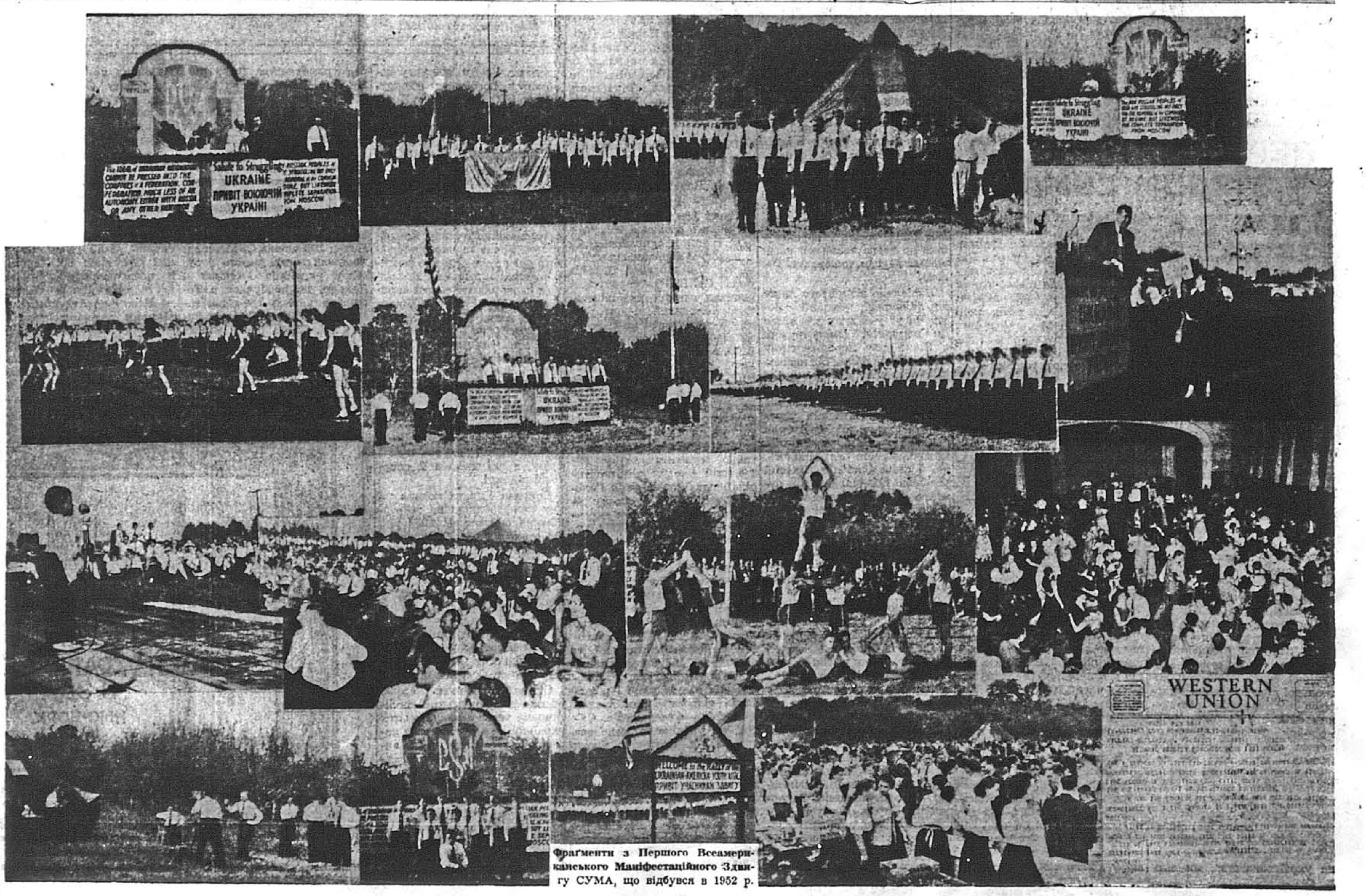
Щиро дякуємо за присланий нам альбом „Українська графіка в підпіллі", який Вам звертаємо. Переглянувши його, ми знайшли, що матеріяли в ньому дуже цінні й цікаві.

З пошаною
Головний редактор
Фред Фельдкамп

„ШЛЯХ МОЛОДІ"

Неперіодичне видання Головної Управи СУМА.

Редаґує Редколеґія.

Фрагменти з Першого Всеамериканського Маніфестаційного Здвигу СУМА, що відбувся в 1952 р.

Юрко Степовий

ДОРОГА В НЕВІДОМЕ

(До 10-тої річниці залишення рідних земель).

(Закінчення).

Начитавшися таких інформацій, ми тепер стояли перед читальнею в Селиськах, нас оточувала група селян в чудових вовняних убраннях, з капелюхами на головах. Вони уважно нас розглядали, розпитувалися про різну всячину, один перед другим запрошував нас на обід.

А ми були зайняті зовсім іншим. Ми намагалися найти серед них отих виснажених, обідраних „холопів", яких бачили на образках, але на велике наше здивування, їх не було тут. Наша цікавість заспокоювалася тим, що може це приміське село і може це перед нами якісь пани, а не звичайнісінькі селяни. Також сподівались ще побачити отого грубого і неприступного солтиса, який полосує селянина.

Одначе й тут ми розчарувалися, бо серед натовпу заклопотано мотався якийсь, такий собі звичайний чоловік, як і всі, але його люди називали Гавдьо. Цей чоловік не був і грубим, як ми бачили на образку, а навпаки, навіть худий. Він поспішно давав людям зарядження такого змісту:

— Ти Михалко з Стефаном і Міськом завтра направлясте хату, де мешкав бляхар, ви Івасю з Влодком та Дмитром підвозите матеріял, а ти вже Стефане з кимсь по селу зробите збірку?

Ми поцікавилися, що це за чоловік, хоч і догадувалися, що староста, бо чули прізвище Гавдьо, і чим він так заклопотаний. А наш сувід відповів, що це староста села і що він, мовляв, дає людям зарядження, щоб приготували для вас житло й харчів. У цей же час п. Гавдьо підійшов до нас, привітався і сказав:

— Так, значить, панове, сьогодні переночусте якось по людях, а завтра матимете свою хату вже, бо у нас є така хата, що господар давно помер, але, знаєте, війна і ніколи було нею займатися, то вона трохи потребує направи, а наші хлопи завтра все зроблять. Так, що я дуже перепрошую, що цю ніч вам доведеться поспати може невигідно. А це я постарався для вас друки, — він витяг з течки приділові картки і тільки ми тоді зрозуміли, що це таке друки, хоч не давали вигляду, що не розуміємо цього слова.

Ми сердечно подякували старості і люди негайно нас розібрали по своїх хатах. А там ще трохи погомонівши, потім повечерявши смачно ми собі „невигідно" спали під розкішними перинами на білосніжному ліжку.

А як тільки засіріло на дворі, то ми з колегою вже спішили до „своєї" майбутньої хати, що стояла за вибалком на гірці недалеко лісу. Ми хотіли випередити тих, що направлятимуть хату, щоб першими включитися в цю вимушену для них нашим приїздом акцію, але ми помилилися, бо біля хати вже гуло, як у вулику: одні залатували подіравлений часом дах, другі залатували в стінах діри, а в середині двоє возилися біля печі. Робота гула. Колеґа мій підсміхнувся і кинув:

— Оце стахановці. І без умови на соцзмагання.

Ми засукували руки і потувалися включитися в „будівництво", але до нас підійшов якийсь дядько, напевне, розгадав наші наміри і посміхаючись сказав:

— Залиште! Пан мусить бути паном! Ви наші гості і ми робимо для гостей. Ідіть краще до читальні, там у нас є файна бібліотека, ліпше попорпайтеся у книжках, які в нас книжки, бо у вас таких не було.

Розчаровані, почуваючи себе прикро, що не можемо для себе підготовляти житло, а з другого боку зворушені до сліз незвичайною теплотою людей Селиська, ми відійшли до читальні і залюбки рилися в книжках, а пресимпатична Стефка все підносила і підносила нам на стіл нові книжки.

А вже вечором того ж дня, ми цілою родиною сиділи у відремонтованій хаті під лісом. Там ще пахло свіжою глиною, вогкістю від помитих підлог. У печі потріскували свіжі дрова, щойно привезені з близького лісу, миготіли по стінах світляні зайчики, від трохи відчинених дверей печі. Чоловік біля п'ятнадцяти селян з незабутнім старостою Гавдьо гуторили про різні справи поточного моменту.

Розмови точилися на самі найрізноманітніші теми, починаючи від гнилої риби, якою совети годували їх на будівництві дороги Перемишль — Львів і кінчаючи жовто-блакитним, чи блакитно-жовтим прапором.

Так нам довелося вперше зустрітися з своїми братами з Західніх українських земель і тим першим селом було Селисько біля Перемишля. Ми пізніше повезли з собою на далеку чужину свої найкращі спогади і пам'ять про оте невеличке село у вибалку під лісом, що розкинулося в семи кілометрах біля старовинного українського Перемишля.

Ми знаємо, що від того колись славного Селиська сьогодні нічого не залишилося: одні загинули в нерівній боротьбі з окупантом зі зброєю в руках, другі закатовані в темних підвалах НКВД-МВД, інші нидіють на далекій півночі, а ще інші напевне і сьогодні перебувають у глибокому підпіллі, але для нас назавжди Селисько залишиться в пам'яті, як символ високої національної свідомости, безмежної посвяти, глибокої братерської солідарности і невичерпане джерело міці українського духа.

Отож, нехай оцей жмут спогадів про Селисько в десяту річницю нашої зустрічі буде квітами на могилу усіх героїв з Селиська, що склали свої голови в боротьбі з окупантом.

А всім живим людям з Селиська, які при допомозі Провидіння опинилися на вільній землі поселення, прошу прийняти від Вашого гостя з Великої України 1943 року найсердечніше спасибі. Пам'ятайте, що ота хата під ліском на бугрі, ота направа її, оті зарядження П. Гавдьо, оті слова Стефана: „Ви наші гості"... ніколи не зітруться з нашої пам'яті, а будуть завжди сяяти в нашому серці вогненним стовпом, вони вічно викликатимуть глибоку нашу вдячність за сердешний ваш прийом, за братерську опіку над тоді нещасними утікачами, що були першими ластівками у вашому селі з Великої України.

З ГОЛОСІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

НЕ ЧИТАЮТЬ КНИЖОК, ЛИШЕ КАТАЛОГИ

„Новий Шлях", Вінніпеґ, ч. 68 з 4 вересня ц. р., присвячує фейлетон жалюгідному явищу, що лише з великим трудом може появитись на американському континенті українська книжка, але із ще більшим трудом її продається.

„На питання, — що читаєте? — не один скаже, що в нього немає часу на читання. Але знаю громадянина, що має власну бібліотеку й цінні книги в ній, і він самий признався, що покищо їх не читає, бо дуже зайнятий бизнесом. Одначе він збирається їх ще читати, коли на старші літа, піде „на пенсію". А все ж він заслуговує сьогодні на книгарня, бо бодай купує в книгарнях українські нововидані твори".

„Коли іде про українців й зокрема про українські видання, українську літературу, то треба ствердити, що число читаючих що раз то більше обмежується. Ви зайдіть сьогодні до дому молодого нашого канадійсько-українського подружжя, і ви часто не знайдете взагалі ні одного друку в українській мові. Ви побачите багато каміксів, „любовних" історій, „ковбоїв" — а чого вже найбільше й найпевніше, то каталогів. О, множество каталогів є в кожній хаті, бо це „книги" задармо, й їх „найлегше" читати.

— Кажете, немає в нас книжок? — заявила певного часу одна господиня — та я просто не знаю де діти всі ті каталоги, палю ними в печі — місця на інші книги просто немає"...

ПРО РОЛЮ ЗУАДК В ЕВРОПІ

„Гомін України", Торонто, ч. 36 з 5 вересня, у циклі статтей п. н. „Тверде ядро" про залишенців у Німеччині, присвячує одну обширну статтю також ЗУАДКомітетові, чи пак його европейському Представництву. Стаття гостро критикує ЗУАДК, закидаючи йому „паралелізм" в організуванні власної сітки службовиків поруч з існуючими відділами ЦПУЕН, брак звітування перед громадянством в Европі (хоч вгорі сама стаття ствердила, що ЗУАДК — це американська установа), врешті „монополізацію" своєї праці. Все ж, стаття признає вартість і заслуги праці ЗУАД Комітету в Европі:

Все ж таки треба сказати, що допомога ЗУАДК-у в загальній сумі дає поважні показники. Від 1 січня до 1 серпня ц. р. Европейське Представництво ЗУАДК-у роздало між українців у Німеччині (американська зона), Австрії та частинно в інших европейських країнах: смальцю — 5,217 фунтів (американські), цукру — 7,698 ф., молока (спорошковане) — 11,138 ф., яєць (спорошк.) — 3,371 ф., масла — 512, м'яса — 40, каре пакетів — 670, інших пакунків — 1,373. Сума ця, звичайно, буде малою, коли її розбити на ті тисячі потребуючих, якими за інформаціями ЗУАДК-у — вони опікуються.

До цієї допомоги треба ще дочислити грошеву допомогу, що однак не є так високою. В загальному, місячний бюджет ЗУАДК-у виносить около 500 дол. Даючи цю допомогу, ЗУАДК здобуває собі право і на додаткову допомогу, від американських урядових допомогових установ, чи навіть прямо від американського уряду. Наприклад, тепер якраз прийшло повідомлення, що американський уряд призначив для ЗУАДК-у 500 тисяч фунтів смальцю та 300 тисяч фунтів молока. 54 тисячі німецьких марок одержав ЗУАДКомітет для розподілу між так званими „ескапіс", тобто тими особами, що втекли на Захід після 1 січня 1948 року. Ті гроші вже розподілені у виді харчів, одежі та лікарств.

Ті короткі і далеко неповні числа, бо вихоплені лише з певного відтинку часу, вказують, що праця ЗУАДК-у є корисна і потрібна.

КАНАДА ГОТУЄТЬСЯ ПРИЙНЯТИ БАНДУРИСТІВ

„Канадійський Фармер", Вінніпеґ, ч. 35 з 31 серпня нав'язує до новинки про плян Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка виїхати на артистичне турне по ЗДА й Канаді і пише з цього приводу:

„Цю вістку, ми певні, наше громадянство в Канаді прийме з найбільшим вдоволенням, а рівночасно й з очікуванням. Ми не забули виступів цих артистів на традиційних українських інструментах з минулих років, коли то багато з нас перший раз у своєму житті почули звуки бандури.

Відтоді дотепер Капеля пережила деякі труднощі, але також і свого роду перетворення. Вона має тепер найкращі диригентські сили, бо в проводі її є оба диригенти — Григорій Китастий і Володимир Божик. Саме це має надзвичайно велике значення, з очевидних причин...

Ми певні, що наше громадянство в Канаді привітає Бандуристів з найбільшою щирістю і дасть їм всяку можливу поміч і піддержку підчас їхніх виступів. На це вони вповні заслуговують, бо вони є неоціненим скарбом у рядах працівників на ниві нашої культури.

ПОШЕСТЬ АНОНІМІВ

З прикрістю треба зауважити, що від деякого часу в українській пресі завелась справжня пошесть анонімів. У всьому світі прийнятий звичай, що друковане слово не може бути анонімове; всі мусять знати, хто за нього відповідає, який автор, видавництво, організація. Анонімовий може бути філлятроп, що зі скромности не хоче виявити своє прізвище. Анонімово наводить поліцію на слід злочинця той, хто боїться помсти злочинного підземелля. Анонімові приватні листи, які наражують людей на прикрість — це щось найгірше, доказ найнижчого ступеня моралі.

Звичайно, не можна аж такими гострими словами характеризувати всіх авторів, що підписують свої статті невідомими для ширшого загалу псевдонімами (що їх раз-у-раз змінюють), або криптонімами. Але й не можна визнати явищем нормальним, щоб люди, які посилають до Редакцій свої статті та друкують їх в різних часописах, набирали звички виступати анонімово. Коли це речі аполітичні й аперсональні, без товочення про себе (автора) та будь-кого другого, то анонімовість допускальна. Не обов'язково теж підписуватись під кожною дрібницею, під дописами інформаційного характеру, можна зберегти анонімовість навіть у таких літературних творах, до яких самі автори не прикладають великої ваги і не хочуть, так би мовити, публічно до них признатися. Але виступати анонімово в полеміці, робити комусь анонімово закиди, критикувати, лаятись з-поза плота — це річ ніде ніколи невидана. Анонімово можна хвалити, і то не дуже і не завжди, бо така похвала не має значення (напр. у рецензіях, коли може зродитись підозріння, що це сам автор так хвалить себе, або хтось із виконавців якоїсь ролі!) Але ганити можна тільки одверто, бо це перша засада відповідальности за своє слово.

Тим часом в українській еміґрантській пресі в Европі був завівся звичай анонімових статтей, полемік, атак. Пояснювано це інколи ненормальністю таборових умовин в атмосфері перманентного остраху перед репатріяційними комісіями, допитами чи наведенням на слід своїх рідних в СССР. На превеликий жаль, дехто з новоприбулих громадян привіз той сам підхід і до життьових умов в Америці, де треба було б позбутися страху перед совєтсько - репатріяційною комісією. Коли ж хтось дійсно боїться за своїх рідних, щоб не стягнути на їх голову халепи, як на особу, що має активного протисовєтського еміґранта за кордоном, то тут є тільки дві можливості: або не брати одвертої участи в громадському житті, або, беручи її, — позбутися анонімовости. На всякий випадок, неможливо прикриватися якимнебудь арґументом на виправдання своєї анонімовости, там, де йдеться про полеміку і про персональні чи громадські закиди. Однак відомо, що здебільша не грає тут ролі острах за долю свояків під Совєтами, а вроджений нахил до анонімовости та анонімової поведінки і нехіть виступати під власним прізвищем, хоч від нікого такому „смільчакові" нічого не грозить. Це, признаймося щиро, свідомий чи підсвідомий залишок того проклятого режиму, який казав людям день-і-ніч конспіруватися і впоїв їм недовірливість і конспірацію в кров. Анонімовість, допускальна, і навіть необхідна, як засіб самозбереження в прикордонних смугах Німеччини чи в краєвому підпіллі, є недопускальною аномалією в умовинах американської демократичної явности.

Очевидно, така пошесть анонімів затруює громадське життя підозрами інколи Богу духа винних осіб, що це вони такі герої — затруює почуттям безкарности людей, прихованих за анонімовою маскою, та незручною ситуацією заатакованих, що мають оборонятись невідомо перед ким. Можна почути: річ не в особі, яка говорить, а в змісті говореного, себто у меритум закидів. Проте з погляду персональної і громадської моралі можна твердити й навпаки: хай навіть анонім має стовідсоткову рацію у тому, що говорить, але якщо він виступає анонімово, то не має права критикувати і нема обов'язку йому відповідати. Бо це не є річ формальна, чи виступати одверто, чи з-поза плота, а річ настільки істотна, наскільки істотною справою є публічна мораль і добрі громадські обичаї. У даному випадку велику прислугу поправі цих обичаїв зробили б редакції всіх українських газет, коли б без уваги на свої симпатії - антипатії до автора рукопису та до змісту написаного, не друкували речей, не підписаних справжнім прізвищем чи таким псевдонімом, що його вся читацька публіка знає. Бо як інакше можна боротися з пошестю анонімів та перевиховувати людей, які звикли жити і діяти анонімово?

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149, 2-d Av

„ЧОМУ Я ВІРЮ В СНИ?"

Журналістична Секція Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку разом з групою колишніх політичних в'язнів совєтських концентраційних таборів улаштовує вечір для відзначення 15-ліття масового терору в совєтських концтаборах. Спогади з того часу виголосить б. в'язень Воркутського концтабору Б. Подоляк п. н. „ЧОМУ Я ВІРЮ В СНИ?" Початок о 8 год. вечора.

Конґрес Центрального Союзу Українського Студентства в Парижі

У днях 22 і 23 серпня ц. р. відбувся в Парижі 17-тий Конґрес Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС). ЦЕСУС — це організаційна надбудова і тому він складається з окремих і самостійних українських студентських організацій у всьому світі. В Конґресі взяли участь умандатовані делеґати студентських організацій з Парижу, Бельгії, Великої Британії, Німеччини, Швеції, Ірляндії й Еспанії, крім делеґатів від різних наукових та громадських установ і гостей. Д-р Василь Маркуса, уступаючий президент ЦЕСУС-у, відкрив Конґрес, після чого обрано президію у складі: Борис Макаренко — голова, Ярослав Пеленський та інж. Василь Михальчук — заступники, Володимир Микула й Богдан Чопик — секретарі.

Конґрес привітали особисто: О. Яцків — від Української Католицької Церкви, професор Глобенко — від Українського Вільного Університету та Інституту Заочного Навчання, проф. Кульчицький — від Централі КОДУС-у, д-р Янів від НТШ й ін. Іменем Національної Спілки Французьких Студентів особисто привітав Конґрес її президент, п. Мусрон. Надіслано привіти від Української Православної Автокефальної Церкви і інших громадських та наукових організацій. Студентську організацію з Клівленду в ЗДА й з Монтреалю, Канада, прийнято як нових правних членів ЦЕСУС-у.

Конґрес вислухав звіти уступаючих головних органів та делеґатів. Після детальної дискусії над звітами, признано одноголосно абсолюторію уступаючим керівним органам та висловлено особливе признання д-рові В. Маркусові за його працю. Вибрано ділові Комісії: організаційно-статутову, культурно - освітню, міжнародніх зв'язків та фінансово бюджетову. Висліди своєї праці комісії подали на затвердження пленарному засіданню, що прийняло їх у формі резолюцій.

Вибрано одноголосно таку нову Управу:

Президент: Кирило Митрович, Париж; Перший Віцепрезидент: Осип Зінкевич, Париж; Другий Віцепрезидент: Віктор Свобола, Лондон; Генеральний Секретар: Іван Сімецький, Париж; Секретар В. Олеськів, Лондон; Кер. Відділу: Міжнародних Зв'язків: Всеволод Є. Мардак, Париж; Фінансів: Вячеслав Вишневський, Париж; Організаційних справ: Володимир Косик, Париж; Студій і сусп. опіки: Осип Зінкевич, Париж; Культ.-осв. справ: Володимир Микула, Лондон; Преси й Інформації: Іван Жеґуц, Мюнхен; Спорту і фіз. виховання: Василь Рождественський, Мюнхен; Контрольну Комісію обрано в складі: Голова: Д-р Василь Маркусь, Париж; Члени: Павло Дорожинський, Мюнхен; інж. Василь Михальчук, Нансі; Заступники: Федір Ткаченко, Любен; Олег Весоловський, Любен; Товариський Суд: Голова: інж. Аркадій Жуковський, Париж; Члени: Іванна Мірчук, Мюнхен; Марта Калитовська, Любен; Заступники: В. Новосілець, Лондон.

Головним осідком Управи ЦЕСУС-у залишається надалі Париж.

Стассен стверджує економічний зріст Европи

Вашингтон. — Директор закордонних операцій, Геролд Стассен, ствердив на пресовій конференції, що в Европі виявлено значне покращання економічного становища. Таким чином допомога цьому континентові збоку ЗДА може бути зменшена і припинена після 30 червня наступного року, якщо справи на цьому відтинку будуть і далі кращати. Стассен заявив: „Ми виграли холодну війну в перших вісьмох місяцях урядування президента Айзенгавера", бо особливо помітний економічний поступ Европи позначився від січня цього року. Цей поступ не обмежується тільки Західньою Европою, але помітний і в інших країнах. У Західній Европі стверджено постійне зростання життєвого рівня населення, збільшення промислової продукції до п'яти відсотків лише за останній рік та наявність запасів в золоті і долярах, що вже сягають 1,000,000,000 долярів. Таким чином, Західня Европа „раптово доходить до становища, коли вона не потребуватиме більше економічної допомоги". На дальші запитання Стассен заявив, що термін, в якому він передбачає можливим припинити допомогу, може бути дещо змінений, якщо незначна допомога ще буде потрібна „в деяких особливих випадках". У цьому бюджетовому році ЗДА призначили для економічної допомоги Европи 450,000,000 долярів. Інші інформації Г. Стассена і запити кореспондентів виявили загальне зацікавлення допомогою країнам Азії, зокрема країнам Близького Сходу.

У Ґватемалі знову напастують ЗДА

Проурядові політичні партії Ґватемалі поновили свої обвинувачення на адресу ЗДА. Причиною цих виступів є домагання уряду ЗДА, виплатити відшкодування овочевій компанії, яка зазнала втрат внаслідок конфіскації її маєтків. Конфіскація відбулася під час проведення аґрарної реформи. Особливо гостро виступила проти ЗДА партія революційної дії, яка вимоги відшкодування вважає за втручання у внутрішні справи Ґватемалі. В інших зверненнях до президента країни рівнож висувається вимоги протиставитись побажанням ЗДА, називаючи їх „напасництвом державного департаменту ЗДА".

На шкільному порозі

(Закінчення зі стор. 2.)

зв'язок, який вдержував би дитину при нації. Складається на нього в першу чергу пізнання рідної землі з її багатою красою. Повна поезії рідна традиція з її глибокою символікою переконує дитину про старовинність культури української нації. Велике минуле і вічна боротьба з наїзниками говорять їй про український вільний дух, що завжди прямував до волі та цінив її понад усе. Гнучка, мельодійна мова та своєрідне, багате мистецтво промовляють до молодого серця та будять у ньому синівське почуття любови та прив'язання до тієї землі, що зродила такі великі, духові цінноші. Таким чином росте почуття національної гідности і міцніє духовий зв'язок між молодою людиною і землею її батьків.

Оце — шлях виховання української дитини, шлях, що вимагає плянової та послідовної праці, розложеної на цілі літа. Остаточна ціль тієї праці — це повновартісна людина, яка у всіх своїх вчинках кермується Господнім законом, яка цілим серцем любить землю, звідки вийшов її рід, яка цінить і шанує все, що добре, чесне і шляхетне в людині.

Оці наші міркування на шкільному порозі це — не голос у порожнечу. Коли чотири роки тому Учительська Громада творила перші школи українознавства, вона стояла перед непевним завтра. Та вже перший рік праці показав, що вона вибрала правильний шлях. Число учнів зростає рік-у-рік. Позитивні осяги тієї праці з'єднують Учительській Громаді признання інших організацій, що вдержують школи, і вони приступають до приязної співпраці.

ЗУАДКОМІТЕТ ПОЧИНАЄ НОВУ ПЕРЕСЕЛЕНЧУ АКЦІЮ

(Продовження)

Слідуючі родини з Німеччини прохають американських українців допомогти їм переселитися до ЗДА на основі нового іміґраційного закону з 1953 року.

Потрібно для цього забезпечення праці і мешкання або так звані ашуранси.

ЛИСТА Ч. 5.

Білоус Василь, Надія, Юрій, Борис;
Бобанич Марія, Лідія, Петро;
Бучма Петро, Ядвиґа, Люція, Франц, Григорій, Барбара;
Хомяк Михайло, Марія, Іван, Ігор;
Єврошевська Анна, Ярослав;
Филипович Олекса, Софія, Оксана;
Гводзевич, Юстина;
Гащук Михайло;
Гарасимяк Анастасія, Василь, Марія;
Ганчар Лука, Марта, Орися, Євген;
Іванюк Василь;
Яворський Юрій;
Ямленко Михайло;
Яців Іван, Анастасія, Іван;
Карпюк Василь, Софія, Христина;
Карпінська Анна, Юстина, Павлина;
Капітанець Іван, Юзефа, Володимир;
Керничишин Михайло, Юстина, Юлія, Тарас;
Козлов Григорій, Василина, Михайло, Йозеф;
Козак Яків, Анна, Марія;
Кручак Григорій, Агафія;
Куняк Анастасія;
Лазар Анна;
Лещишин Стефанія;
Ляканда Параска, Маріян;
Любера Станіслав, Марія, Анна, Стефанія;
Маковійчук, Юстина;
Махневич Стефан;
Михайлюк Теодор, Анна, Петро;
Олійник Єлисавета;
Оперук Марія, Василь;
Остапчук Демян, Текля, Алла, Манефа, Анфіса;
Паращак Василь, Анна, Анна, Богдан, Маркіян;
Пацула Стефан, Софія, Олеся;
Патрелюк Гаврило, Павлина, Людмила, Михайло;
Романовський Михайло, Єфросина, Микола, Володимир;
Ривалів Микола, Фріда;
Сайко Микола, Уляна, Іван, Микола;
Сорока Володимир;
Теодозійчук Микола, Параска;
Винник Григорій, Марія, Моніка;
Бабюк Зенон;
Білоконський Микола;
Богонос Татяна;
Красницька Катерина; Бистраков Олександер, Марина;
Царинник Всеволод, Софія, Наталія;
Чапик Петро;
Черевко Андрій, Марія;
Черник Володимир; Дамчук Йосиф, Пелагія, Олена, Олександра;
Дідух Осип, Рената;
Дупак Ярослав;
Флінта Еміль; Галущак Дмитро;
Гампер Надія;
Гонтар Андрій, Аніза;
Глашевич Борис, Марія, Людмила;
Іваскїв Василь;
Якибчук Йосип;
Кірик Ярослав;
Коваль Іван;
Ковальчук Михайло, Софія, Надія;
Кривцун Геннадій;
Кривцун Іван, Наталя;
Кривцун Микола; Лозиченко Григорій, Марія, Володимир;
Мацик Зеновія, Оксана;
Міскевич Іван, Зента, Бриґіта;
Паламар Борис;
Петрів Михайло;
Павлюк Елевтерій, Наталія, Святослав;
Пушкар Іван;
Самолюк Микола;
Шрамченко Микола, Наталя;
Сембер Іван, Євтемія;
Сіткевич Данило, Марія, Ірина;
Шульц Іван, Евеліна;
Швед Маріян, Софія;
Величко Осип, Стефанія.

Щоб запевнити приїзд цим родинам, треба, щоби американський громадянин підписав заяву, що він має працю і мешкання для нових іміґрантів та займеться їх приміщенням у ЗДА.

Всі інші заходи зробить ЗУАДК.

Зголошення і запити просимо слати до головного офісу ЗУАДК.

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5, Pa.
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

ПРИКОРДОННІ ОБМЕЖЕННЯ В УРУҐВАЇ

Монтевідео, Ураґвай. — Загальнокрайова урядова рада видала розпорядження, яке перешкодить тисячам мешканців Уруґваю перейти границю до Арґентіни. До переходу кордону готувались численні приклонники в Уруґваї, що прагнули побачити, як їхній славний земляк Даґомар Мартінез змагатиметься в столиці Арґентіни з світовим чемпіоном легкої ваги, арґентінцем А. Морем. Заборона переходити кордон, — це відплата за обмеження, які накладає арґентінський уряд на своїх туристів, що досі численно приїздили до Уруґваю. Арґентінські уряди перед тим повідомили, що перехід до Арґентіни на спортові змагання буде полегшений і вимагатиме лише туристичної картки.

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.
Адміністрація „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. о. Николая відд. 369 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. вересня, о год. 4. по пол., в церковній залі. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія відд. 339 відбудуться в суботу, 12. вересня о год. 7. ввечорі в домі Громади на Лавренц вул. Проситься членів бути присутніми на зборах і вирівняти залеглі вкладки і маємо кілька важних справ до полагодження. — І. Кмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", відд. 163, відбудуться в неділю, 13. вересня, в домі Горожан, 847 N. Franklin St. в 1. год. по пол. Проситься всіх членів бути на означений час, бо є важні справи до вирішення. — М. Курко, предс.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Місячні збори св. Василія відд. 161 відбудуться в суботу, 12. вересня, о год. 7. ввечорі в залі 600 Glenwood Ave. Присутність всіх членів обов'язкова. — Х. Кудрік, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 156 повідомляє що 3-квартальні збори відбудуться в п'ятницю, 11. вересня, о год. 8:30 ввечорі точно. Просимо всіх членів бути присутніми бо є важна справа до полагодження. — Н. Іщук, предс.; В. Трач, кас.; В. Новак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Повідомляється, що місячні збори Т-ва ім. І. Франка, відд. 334 відбудуться в неділю, 13. вересня, о год. 1. по пол., в залі У. Н. Дому, 2255 West 14th St. Проситься бути присутніми на зборах. — Н. Задорецький, С. Морозович, Й. Марцінюк.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Трикварттальні збори „Дністра", відд. 361 відбудуться в суботу, 12. вересня у власній домівці при Еве. „А" ч. 119, І. поверх, о год. 8. веч. В програмі зборів: відчитання протоколу, фінансовий звіт, звіт з діяльности домівки, інформація про союзові й громадські справи, кореспонденція, актуалії, внески й запити. Тому, що через спеки в місяцях липні й серпні збори не відбувалися, проситься членів обов'язково прибути, щоб спільно обговорити й вирішити різні пильні й важливі питання, які назріли. Перед зборами можна вплачувати членські внески й позичати книжки. — М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас.; В. Варагура, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. В. Великого відд. 364 відбудуться як звичайно другої неділі в місяці 13. вересня, в Народнім Домі на Іст Сайд. Проситься членів прийти на збори, а залеглих вирівняти вкладки. Рівнож пригадуємо, що 40-літній Ювілей нашого Братства відбудеться в м. вересні. Проситься усіх членів прибути масово. Гостей рівнож радо повитаємо. — Є. Кукіз, предс.; Ст. Крехт, кас.; Я. Кравчук, фін. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ, від. 371, відбудуться в п'ятницю, 11. вересня, в год .8. ввечорі, в Січовій залі. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — Ю. Баранюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва Зоря, відд. 69, відбудуться в суботу, 12. вересня, в 8. год. ввечір, в церковній залі св. Юрія, заля ч. 5, під ч. 33 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори.—М. Ликтей, секр..

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці відд. 36 повідомляє своїх сестер, що збори відбудуться в неділю, 13. вересня, о год. 5. по пол. точно в церковній залі. Просимо прийти бо є багато важних справ до вирішення і також взивається тих, які ще до тепер не зложили на Союзівку, щоб це виконали на цих зборах. — Ю. Лиса, предс.; Х. Вілецька, кас.; С. Гунька, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов" відд. 45 повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 13. вересня. Проситься всіх членів явитися бо є важні справи до вирішення особливо повідомляємо довжників, щоб вирівняли свої залеглості, в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Малик, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Т-во У. Н. Союзу відд. 292 повідомляє членів, що 3-квартальні збори відбудуться в неділю, 13. вересня, о год. 1:30 по пол. в залі У. Н. Дому при 4655 Martin & Michigan Ave. На збори повинні прибути всі члени, бо маємо важні справи до полагодження та заплатити свої належитості. З нагоди 60-ліття існування Союзу постановляємо до кінця року приєднати 60 нових членів. Ми певні, що виповнимо це, якщо всі подбаємо про те. — В. Дідик, предс.; П. Кізел, секр.; М. Ґузиляк, кас.;

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ, відд. 59 повідомляє членів, що збори відбудуться в суботу 12. вересня в У. Н. Домі під ч. 517 Галет вул. точно о год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прийти на час і заплатити свої належности, як до Т-ва так і до Союзу. — М. Галькевич, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє, що міс. збори відбудуться в суботу, 12. вересня, о год .7., в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин. Це будуть останні збори в цьому році в суботу. Наступні збори відбуватимуться все в другу неділю кожного місяця, про що своєчасно буде повідомлення. Проситься прийти і вплатити свої вкладки. — В. О. Грималяк, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. о. Николая, від. 276, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 13. вересня о год. 1:30 по пол. Уряд просить своїх членів прибути на збори численно та привести зі собою своїх знайомих, щоб вписати їх до нашої Орґ. У. Н. Союзу. — Уряд.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. вересня, в своїй залі, 914 Франклин Еве., о год. 3. по пол. Проситься всіх членів явитися на цих зборах, є важні справи до вирішення, а саме святкування стоп'ятьдесять років Огайо Стейту. В святі беруть участь 21 національності і ми українці є також зараховані. Треба нам вашої помочі, щоби ми в тім святі вив'язалися як слід. Всі приходіть на збори. — М. Мушинський, пр.; Д. Войтович, кас.; І. Павловський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", від. 324, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 12. вересня о год. 8. ввечорі. Просимо прибути громадно в цілі полагодження деяких справ організаційних і вирівняти залеглі членські вкладки. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 13. вересня, зараз по другій і третій Сл. Божій, в церковній залі, 2280 W. 7th. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Б-во св. Володимира, від. 130, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. вересня, в домі Кат. Вет. при 33 Е. 7. вул., о 8. год. ввечорі. Членські вкладки можна вплатити перед зборами. — І. Малець, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Місячні збори Т-ва ім. О. Васараб, від 348, відбудуться 13. вересня в церковній залі при 526 W. Rayen Ave., зараз по великій Сл. Божій. Проситься всіх членів прийти на збори і заплатити свої належитості. — М. Бурий, пр.; Й. Стахура, кас.; М. Періг, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 13. вересня, в Домі Відділів УНСоюзу, 841 N. Western Ave., в год. 12:30 по пол. На зборах буде піврічне звітування, тому приявність всіх членів є конечно пожаданна. — Т. Шпікула, секр.

БАЛТІМОР, МД. — Бр. Пр. Тройці, від. 320, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. вересня, в год. 6-тій ввечорі, в Укр. Нар. Домі, 3101 O'Donnell St. З причини I Am An American Day Parade, збори відбудуться пізніше як звичайно, щоби члени мали змогу взяти участь в параді. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглости. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Т-во ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. вересня, о год. 1:30 по пол., в У. Д. К. при 2376 Ґрейлінґ вул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих членів проситься вирівняти належитість, інакше управа поступить після ухвали членів. — Управа.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

Посмертні Згадки

ПАРАСКЕВІЯ КОТ, членкиця Бр. св. Івана Хрестителя відд. 270 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., померла 8. вересня 1953 р., в 65. році життя. Покійна родилася в селі Карові, пов. Рава Руська, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила в 1930 р. Полишила у великому смутку мужа Стефана, 5 синів: Михайла, Івана, Николая, Василя і Володимира, 3 дочки: Марію, Меланію і Юлію, 2 зятів, 2 невістки і 9 внуків. Похорон відбудеться в п'ятницю, 11. вересня з похоронного заведення Івана Ковальчика, 129 Grand St., до української церкви св. Ап. Петра і Павла при Сусекс вул., а відтак на цвинтар Holy Name, Jersey City. — В. Й П.!
М. Баран, секр.

ГРИГОРІЙ КОВАЛЬЧУК, член 255 від. УНСоюзу в West Newton, Pa., помер 27. серпня 1953 р. Покійний походив зі села Торчиновичі, пов. Самбір, Україна. Був членом У.Н.Союзу 34 роки. Полишив в смутку дружину Юлію і 3 синів: Івана, Василя і Павла і 3 доньки: Стефанію, Марію і Павлину та одну внуку. Похорон відбувся 31. серпня і поховано Покійного на місцевім цвинтарі. — В. Й. П.!
В. Світний, секр.

ТАРЗАН, ч. 3145. Тривале в ажке становище.

Ютенги зв'язали зрадника, а тоді поставали в кола, гаряче чекаючи, щоб бути свідками, як мавполюдина його вб'є.

Замість вбивати зрадника, Тарзан підкинув його на широке плече і завернув у джунглі.

Тим часом Джеррі Джером, після багатоденної мандрівки по слідах схопленої білої дівчини прийшов до села ватажка Ґолти.

— Бване, не заходьте! — наполягав хлопець. — Леопардолюди вб'ють вас! — Нехтуючи осторогою, Джером впевнено зближався до брами.